

**Uchwała Nr IX/37/2015
Rady Gminy Radziejowice
z dnia 12.05.2015r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Radziejowice
na lata 2015-2022**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013, poz. 594)¹ oraz art. 16b, art.17 ust.1 pkt.1, art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 163)² Rada Gminy Radziejowice uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziejowice na lata 2015-2022 w brzmieniu ustalonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

¹ Zm. Dz. U. z 2013r. poz. 645 i 1318, Dz.U. 2014r. poz. 379 i 1072

² Zm. Dz.U. z 2010r. nr 217 poz. 1427

Uzasadnienie do podjęcia uchwały w sprawie przejęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radziejowice w latach 2015-2022.

Art. 16b, art. 17 ust.1 pkt. 1 oraz art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. (t.j. Dz.U. z 2015 poz. 163) o pomocy społecznej wskazują, że do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Jest najważniejszym dokumentem stanowiącym o realizowanej lokalnej polityce społecznej. Uwzględnia m. in. diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią określa: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE RADZIEJOWICE
NA LATA 2015-2022

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. SŁOWNICZEK.....	4
III. PODSTAWY PRAWNE	6
IV. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
IV.I POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY	9
IV. II DEMOGRAFIA.....	9
IV.III RYS HISTORYCZNY	11
IV.IV. PRZEMYSŁ	12
IV.V. ROLNICTWO	13
IV.VI TURYSTYKA.....	13
IV.VII UKŁAD KOMUNIKACYJNY.....	14
IV.VIII ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	15
IV.IX. INFRASTRUKTURA KULTURALNA	15
IV.X. SPORT, REKREACJA, TURYSTYKA	16
IV.XI. OŚWIATA I WYCHOWANIE	17
V. RAMY ODNIESIENIA– DOKUMENTY PROGRAMOWE POLITYKI SPOŁECZNEJ	25
VI. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RADZIEJOWICE	28
VI.1. POMOC SPOŁECZNA	28
VI.2. ŚWIADCZENIA RODZINNE I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY	31
VI.3. BEZROBOCIE	35
VI.4. UBÓSTWO	39
VI.5. BEZDOMNOŚĆ	41
VI.6. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	42
VI.7. UZALEŻNIENIA- ALKOHOLIZM I NARKOMANIA	44
VI.8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	46
VI.9 SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	50
VII. ANALIZA SWOT GMINY RADZIEJOWICE	54
VIII. MISJA STRATEGII.....	56
VIII.1. GŁÓWNE CELE STRATEGICZNE.....	56
VIII.2. PODMIOTY REALIZUJĄCE STRATEGIĘ	61
VIII.3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	61
VIII.4. MONITORING I EWALUACJA.....	61
VIII.5. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII	62

I. Wstęp

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy negatywnie ocenianych zjawisk występujących w obrębie społeczności lokalnej. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków życia i zaspokojenia potrzeb mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem grup i osób marginalizowanych, wykluczonych społecznie.

Pod wpływem przeobrażeń ekonomiczno-społecznych polityka społeczna w Polsce ulega przekształcaniu –od modelu typowo opiekuńczego, z rozbudowanym bezpieczeństwem socjalnym, do modelu pośredniego, wzmacniającego indywidualną aktywność każdego człowieka i jego odpowiedzialność za swój los. W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie lat jest nauka niezbędnych umiejętności radzenia sobie z problemami. Ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji polityki społecznej.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego przy minimalizowaniu sytuacji konfliktowych. Jest to zatem formuła kształtowania strategii elastycznej, otwartej i dynamicznej wobec przyszłości.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji. Strategia jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie.

Jako element żywy strategia podlegać będzie ciągłym zmianom, ponieważ pojawiać się będą nowe, ważne cele, a część straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie wskaźnikiem działań i dążeń społeczności lokalnej, grup społecznych do zmiany społecznej, w którym to procesie współdziałać będą instytucje i organizacje zarówno administracji samorządowej, rządowej i organizacje pożytku publicznego zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych oraz szeroko rozumianą integracją społeczną.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych służyć będzie jako podstawa określająca kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie gminy Radziejowice w latach 2015-2022. Niniejsze opracowanie stanowi aktualizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziejowice na lata 2009-2013 Uzupełnia i uszczegóławia o kwestie lokalnej polityki społecznej Strategię Rozwoju Gminy Radziejowice

II. Słowniczek

Wykluczenie społeczne: Wykluczenie społeczne to sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie, zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. W tej definicji występują trzy ważne elementy. Sytuacja wykluczająca będąca splotem czynników czy warunków wykluczających (odpowiedź na pytanie co/kto wyklucza?). Jednostka wykluczana, czyli osoba lub grupa znajdujące się w sytuacji wykluczającej (odpowiedź na pytanie, "kto" jest wykluczany?). Zgodne z prawem społeczne funkcjonowanie, korzystanie z zasobów publicznych i zabezpieczanie własnej egzystencji w godny sposób, co w wyniku sytuacji wykluczającej jest uniemożliwione lub znacznie utrudnione (odpowiedź na pytanie, z czego wykluczana jest dana jednostka?). Pełnienie ról społecznych (m.in. rodzinnych, zawodowych, obywatelskich, towarzyskich), korzystanie z zasobów publicznych (m.in. dobra, usługi, infrastruktura) i godne zabezpieczanie egzystencji (zdobywanie dochodów i gromadzenie zasobów) są ze sobą ściśle powiązane.

Integracja społeczna: Integracja społeczna - działania wspólnotowe oparte na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności, których celem jest dążenie do społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej, w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagane są jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych. W ten sposób określiliśmy ogólne ramy porządku instytucjonalnego, który ma sprzyjać realizacji głównego celu.

Lokalna polityka społeczna: ogół działań organów samorządu terytorialnego zmierzających do poprawy pozycji ekonomicznej i społecznej osób najsłabszych absolutnie lub w porównaniu z innymi oraz zapobiegania występowaniu ryzyk zagrażających egzystencji tych osób. Wymiar lokalny polityki społecznej ujawnia się w tym, że ogranicza się ona do przestrzeni wytyczonej granicami gminy lub powiatu. Formą odzwierciedlania polityki lokalnej są zwłaszcza akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze gminy lub powiatu, takie jak strategia rozwoju, strategia rozwiązywania programów społecznych, gminne/powiatowe programy polityki społecznej (profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia, pomocy rodzinie i dziecku, rozwiązywania problemów alkoholowych przeciwdziałania narkomanii, działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ochrony zdrowia psychicznego, współdziałania z organizacjami pozarządowymi itp.). Istotę lokalnej polityki społecznej stanowi jej nastawienie na własne środowisko, jego interesy, dochodzenie do szerokiego porozumienia społecznego, przy minimalizacji sytuacji konfliktowych.

Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.

Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

Priorytety – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),

Misja – sens naszego istnienia i działania.

Cele (kierunki strategiczne) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,

Zadania – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów). Działania – (wg Maxa Webera) oznacza ludzkie zachowanie (zewnętrzny lub wewnętrzny czyn), jeśli i o ile działający, bądź wielu działających, wiąże z nim pewien subiektywny sens. Def. Przytoczona z „Gospodarka i społeczeństwo”.

III. Podstawy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (t.j. Dz. U. 2015 poz. 163 z późn. zm.). Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013r poz.594 z późn. zm.), regulująca zakres i charakter zadań spoczywających na gminie, w tym:
 - ochronę zdrowia,
 - pomoc społeczną,
 - gminne budownictwo mieszkaniowe,
 - edukację publiczną,
 - kulturę, w tym biblioteki gminne i inne instytucje kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - kulturę fizyczną i turystykę
 - porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli oraz ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową, w tym wyposażenie i utrzymanie gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
 - współpracę z organizacjami pozarządowymi,
 - współpracę ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.
2. Cała wspomniana wyżej ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.), z której wprost wynika konieczność opracowywania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Wynikające z niej pozostałe zadania gminy (własne i zlecone) zostaną szczegółowo omówione w dalszej części dokumentu.
3. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2015, poz. 114 z późn. zm.) regulująca system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej.
4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz. U. 2011 Nr 43. poz. 225 z późn. zm.). Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U.

- 2013 poz. 135 z późn. zm.). Wynikające z niej zadania gminy zostaną szczegółowo omówione w dalszej części dokumentu.
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz. U. Z 2011 nr 231, poz. 1375, z późn. zm.). Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.
 7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1118 z późn. zm.). Ustawa jest aktem prawnym wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.
 8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2015, poz. 149 z późn. zm.). Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.
 9. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. Z 2008r Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.). Ustawa określa: warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
 10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2012r. poz. 1356 z późn. zm.). Nakłada na organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Ponadto, na mocy tej ustawy jednostki samorządu terytorialnego popierają także tworzenie i rozwój organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, jak również zapewniają warunki sprzyjające działaniom tych organizacji.
 11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i tę przemoc stosujących.
 12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U z 2012r. poz. 124 z późn. zm.). Ustawa określa zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania

narkomanii, zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

13. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity Dz. U. z 2012r. poz. 1228 z późn. zm.) określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów, warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji, zasady i tryb postępowania, finansowanie świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

IV. Ogólna charakterystyka gminy

IV.I Położenie i podział administracyjny

Gmina Radziejowice położona jest we wschodniej części powiatu żyrardowskiego w odległości około 45 km od Warszawy w zachodnim rejonie województwa mazowieckiego.

Powierzchnia gminy Radziejowice wynosi 73,01 km², zamieszkuje ją na stałe 5068 mieszkańców, skupionych w 24 sołectwach, w których zlokalizowane jest 24 wsie.

Rozległość terytorialna gminy wynosi licząc z północy na południa około 8,8 km, a ze wschodu na zachód około 15,3 km. Gmina Radziejowice graniczy:

- na zachodzie z gminą Puszcza Mariańska,
- na północy z gminą Żyrardów oraz gminą Jaktorów (pow. grodziski),
- na południu z gminą Mszczonów,
- na wschodzie z powiatem grodzkim.

Obszar gminy Radziejowice posiada dogodne powiązania komunikacyjne, przebiega tu bowiem w południowej części droga krajowa nr 67 Warszawa – Katowice, a w zachodniej części droga Sochaczew – Grójec oraz linia Centralnej Magistrali Kolejowej Warszawa – Katowice.

Gmina Radziejowice wykonuje swoje zadania na obszarze 15,03 % powiatu, w tym:

- użytki rolne- 4749 ha - 65,04 %
- lasy i grunty leśne- 1877 ha - 25,71 %
- pozostałe grunty i nieużytki- 675 ha - 9,25 %

IV. II Demografia

Ludność ogółem 5 236 mieszkańców – według stanu na dzień 31.12.2014r.

Gęstość zaludnienia- 70,61 mieszkańców na km²

W tym: 35,99 kobiet na km²

34,61 mężczyzn na km²

Zasadniczy wpływ na kształt polityki społecznej w całym województwie jak i w gminie Radziejowice będą miały procesy demograficzne, które uwiaryściły się i nasiliły w ostatnich latach. Do tych procesów zaliczamy:

- Zmieniony model rodziny (małodziętność rodzin, samotne rodzicielstwo),
- Opóźnienie wieku zawierania małżeństw i rodzenia pierwszego dziecka,

- Wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw domowych,
- Ujemny przyrost naturalny,
- Malejąca dzietność,
- Wzrost przeciętnej długości życia- do 78,9 dla kobiet i 70,5 dla mężczyzn,
- Migracje wewnętrzne i zagraniczne,

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- Ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 67 lat, a mężczyźni od 18 do 67 lat,
- Ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 67 lat i więcej, a mężczyźni od 67 lat i więcej

Od roku 2009 do 2013 liczba ludności w wieku:

- Przedprodukcyjnym- zwiększyła się o 34 osoby,
- Produkcyjnym- wzrosła o 209 osób,
- Poprodukcyjnym- zmniejszyła się o 58 osób.

Jest to tendencja obserwowana w większości gmin na terenie Polski.

Zwiększyła się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym.

W gminie Radziejowice obserwowany jest wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym, co ma odzwierciedlenie w danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób w tym wieku w Polsce przyrasta od 2007r. i będzie przyrastać do 2020r. W kraju, liczba osób w wieku poprodukcyjnym w porównaniu z początkiem lat 90-tych, wzrosła prawie o milion. Przyrost ten powoduje silna presję na system emerytalny (zapewnienie emerytur dla coraz liczniejszej populacji osób, które zakończyły aktywność zawodową) oraz na system opieki zdrowotnej (zapewnienie specjalistycznej opieki ludziom w podeszłym wieku przez geriatrów, gerontologów oraz rozwój usług opiekuńczych). Dlatego też jednym z obszarów zainteresowań gminy powinno być wspieranie aktywnej starości.

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne

L.p.	Wieś lub obręb ewidencyjny	Liczba osób
1	Adamów- Parcel	181
2	Adamów Wieś	167
3	Benenard	102
4	Budy Józefowskie	195
5	Budy Mszczonowskie	98
6	Chroboty	152
7	Kamionka	143
8	Korytów	449
9	Korytów A	748
10	Krze Duże	312
11	Krzyżówka	93
12	Kukłówka Radziejowicka	138

13	Kuklówka Zarieczna	256
14	Kuranów	66
15	Nowe Budy	139
16	Pieńki Towarzystwo	34
17	Podlasie	64
18	Radziejowice	700
19	Radziejowice- Parcel	276
20	Słabomierz	186
21	Stare Budy Radziejowskie	58
22	Tartak Brzózki	375
23	Zazdrość	135
24	Zboiska	169

IV.III Rys historyczny

Radziejowice jest to miejscowość położona na Mazowszu, przez którą przepływa rzeka dawniej zwana Radziejówką, dzisiaj Pisią Gągoliną. Nazwa osady została utworzona od dawnej nazwy rzeki. Także nazwa rodu, który założył osadę, została utworzona od nazwy rzeki. Nazywali się Radziejowscy, a działo się to w XV wieku. Osada rozwijała się, gdyż została utworzona, na tamte czasy, w dogodnych warunkach. W średniowieczu warunki naturalne odgrywały bardzo ważną rolę, gdyż każda musiała się sama wyżywić. Dlatego osady powstawały na terenach bogatych w żyzne ziemie. Osada musiała być tak położona, aby w razie wojny można było się obronić. Rzeka, która posiadała liczne rozlewiska, nawadniała i użyźniała okoliczne pola, co umożliwiało uprawę roli. Liczne wyspy i wzgórza stwarzały dogodne warunki do obrony przed nieprzyjacielem.

W XV wieku Andrzej Radziejowski (jak podaje literatura pierwszy znany przedstawiciel rodu) zbudował drewnianą osadę, która później kilka razy była rozbudowywana i przebudowywana. Właścicielami Radziejowic byli wojewodowie, starostowie, marszałkowie Sejmu (np. Hieronim Radziejowski, arcybiskup Michał Radziejowski). Ludzie ci stali u boku królów Polski, mieli wpływ w państwie. Była to miejscowość ciesząca się sympatią królów. Często odwiedzali ją Kazimierz Jagiełłończyk, Zygmunt III Waza z królową Konstancją, Jan Kazimierz, Jan III Sobieski. Ważną rolę w historii państwa odegrał Hieronim Radziejowski. Uznawano go za zdrajcę narodowego. Przyczynił się (tak podaje literatura) do najazdu Szwedzkiego (Potopu 1655r.). Oskarżał władcę Polski Jana Kazimierza o romans ze swoją żoną Elżbietą Słuszczańką. Były przypuszczenia, że król często swą lubą odwiedzał w pałacu. Prawdopodobnie, dlatego powstała Aleja Lipowa, która prowadzi w kierunku Mszczonowa. Opowieść głosi, że na część każdego spotkania z królem, Elżbieta sadziła lipę. Aleja liczy około 3 km więc tych spotkań musiało być wiele. Ostatnim przedstawicielem rodu Radziejowskich był Michał- arcybiskup gnieźnieński, który po śmierci Jana III Sobieskiego króla Polski, piastował najwyższą władzę w państwie polskim do wyboru nowego następcy. Pomimo iż był arcybiskupem, lubił rozrywki i kobiety. W 1705r. zmarł Michał Radziejowski. Radziejowice przeszły w posiadanie rodzin Prażmowskich, Szembeków, Ossolińskich. W 1782 roku Anna Z Ossolińskich wniosła, w wianie Radziejowice drugiemu mężowi Kazimierzowi Krasieńskiemu i taki stan trwał do II wojny światowej. Krasieńscy byli bardzo dobrymi gospodarzami. Pałac został odbudowany, zbudowano mały zameczek, założono wokół

pałacu park, pobudowano murowany kościół.

Ostatnim właścicielem był Kazimierz Krasieński (syn Edwarda), który został zamordowany w 1940r. przez Gestapo.

W związku z dynamicznym rozwojem Żyrardowa w latach 1870-1900, wobec rozbudowy fabryki oraz konieczności zapewnienia mieszkań zwiększonej liczbie robotników i personelu administracyjno-technicznego, ówczesni właściciele Zakładów Żyrardowskich Dittrich i Hiele postanowili uruchomić własną produkcję cegły. W tym celu wydzielili od Krasieńskich 20 mórg ziemi, gdzie znajdowały się bogate złoża wysokogatunkowej gliny i w 1870 roku zbudowali tam cegielnię. Wkrótce zasygnęła ona z produkcji niezrównanej jakości cegły o charakterystycznym ciemnoczerwonym kolorze, którą obrotowi fabrykanci zaczęli nawet eksportować do Rosji. Z tej właśnie cegły powstał cały fabryczny Żyrardów oraz wiele obiektów użyteczności publicznej. Przy okazji budowy cegielni panowie Hiele i Dittrich nawiązali stosunki towarzyskie z hr. Krasieńskim. Znudzeni, rzadkimi zresztą pobytami na wsi Krasieńscy, chętnie przyjmowali u siebie bogatych przedsiębiorców Żyrardowa. Obie strony lubiły gry hazardowe. Po wygranej w karty z hr. Krasieńskim, Dittrich i Hiele stali się właścicielami osad młyńskich Korytów i Hamerni. Dla eksploatacji lasu oraz transportu cegły żyrardowscy przedsiębiorcy zbudowali wąskotorową linię kolejową Żyrardów- Radziejowice.

W okresie I wojny światowej tereny te były obszarem działań armii rosyjskiej i niemieckiej. W 1914 roku wybuchła epidemia cholery, która pochłonęła wiele ofiar. W latach trzydziestych przez te ziemie przeszła fala strajków i demonstracji PPS. Okres września 1939 roku i okupacji hitlerowskiej zapisał się krwawo w dziejach tego obszaru. Rozgrywały się tu końcowe etap największej bitwy września- „Bitwy nad Bzurą”. Armie „Poznań”, „Pomorze”, „Prusy” i „Łódź” przebiegały się do Warszawy.

Stoczyły tu szereg bitew m.in. pod Sochaczewem, Mszczonowem, Błoniem, Brwinowem. Od pierwszych dni okupacji hitlerowskiej rozpoczęła się walka podziemna z najeźdźcą.

Najdłuższym działającym oddziałem na tym terenie, od jesieni 1939 roku (w Baranowie), była grupa zbrojna, przekształcona później w Oddział AK „Pado”. Oddział ten w okresie swej działalności wykonał szereg głośnych akcji w odwet za terror i morderstwa popełniane na ludności przez okupanta. Po upadku Powstania Warszawskiego do siedziby Radziejowskich sprowadziła się jedna z agend warszawskiego gestapo. Stare piwnice znów zapełniły się więźniami a w parku odbywały się egzekucje. Następuje nasilenie terroru wśród miejscowej ludności. Wyzwolenie nastąpiło w wyniku operacji wiosennej 1 Frontu Białoruskiego w dniach 16-17 stycznia 1945 roku, przez 61 Armię gen. P. Bielewa oraz Armię Pancerną Gwardii gen. Bogdanowa.

IV.IV. Przemysł

W gminie Radziejowice podmioty gospodarcze to przede wszystkim tzw. Firmy „rodzinne” lub firmy jednoosobowe.

W latach 2012-2014 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wyniosła odpowiednio:

- 2012- 370
- 2013- 409
- 2014- 576

Na terenie gminy mają również swoje siedziby 72 duże firmy.

Największe podmioty funkcjonujące na terenie gminy to:

- „DRYVIT”- Krze Duże- branża budowlana
- „Stary Dwór” restauracja i hotel kat. I- Krze Duże- branża gastronomiczno- hotelarska
- Dom Pracy Twórczej Ministerstwa Kultury i Sztuki- Radziejowice- branża gastronomiczno- hotelarska
- „Twój Pensjonat”- Radziejowice- branża- gastronomiczno-hotelarska
- „FLIS”- Mariusz i Agnieszka Flis- branża- wyrób i sprzedaż wafli
- „Flisanka”- Barbara i Ryszard Flis, Kuranów 12-branża- wyrób i sprzedaż wafli
- „Walmag”- Magda i Waldemar Pierzchała, Kuranów - branża- produkcja, handel, usługi,
- „EKONIP” Sp. Z o.o.- branża- magazynowa
- Ośrodek konferencyjno- szkoleniowy „Kukłówka”- Kukłówka Radziejowicka- branża szkoleniowo- hotelarska,
- MOSSO – Radziejowice Parcel -wytwórnia oleju,
- BOTTARI – Radziejowice Parcel -akcesoria samochodowe, tubingowe
- Helukabel – Krze Duże w branży druty, liny, sprężyny.
- Afrodyta-Europejskie Centrum Rehabilitacji SPA Spółka jawna- branża hotelarska
- "Gościniec Kukłówka"- branża hotelarska
- Zakątek Miodem Pachnący
- Artis Loft Hotel- branża hotelarska
- KAMINO- gazy techniczne, sprzęt spawalniczy
- SOBOWID- odlewnia żeliwa
- AutoLOGISTIC- branża samochodowa
- ITA- maszyny do obróbki drewna

Pomimo tak małej liczby funkcjonujących w gminie podmiotów, wskaźnik bezrobocia (przyjęto, iż jest porównywany ze wskaźnikiem w powiecie) jest niższy niż w kraju. Wynika to z tego, że duża część mieszkańców gminy Radziejowice znalazła zatrudnienie poza jej granicami.

IV.V. Rolnictwo

Radziejowice to gmina rolnicza, ale coraz mniej terenów przeznaczonych jest na cele rolnicze natomiast, co roku zwiększa się powierzchnia terenów przeznaczonych pod budownictwo rekreacyjne, głównie dla mieszkańców aglomeracji warszawskiej. Istnieją, więc ogromne możliwości rozwoju oraz usług towarzyszących działaniom turystycznym, czy działalności produkcyjno-usługowej przyjaznej środowisku. Struktura użytkowania gruntów gminy Radziejowice przedstawiono w tabeli.

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w gminie Radziejowice stan na 2005 rok.

Powierzchnia ogółem	Użytki rolne*)				Lasy	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	Grunty orne	Sady	Użytki zielone		
[ha]						
7301	4749	3488	250	1011	1877	675

*) wg powierzchni geodezyjnej

IV.VI Turystyka

Gmina Radziejowice posiada sprzyjające warunki naturalne, walory krajoznawcze oraz dogodnie połączenia komunikacyjne, co zachęca do uprawiania turystyki. Obszar gminy Radziejowice wyróżnia się urozmaiconą rzeźbą terenu, bogactwem lasów, czystymi rzekami i bogatą szatą roślinną. Perłą gminy jest XVII-wieczny Pałac w Radziejowicach z dworkiem modrzewiowym, spełniający obecnie rolę Domu Pracy Twórczej Ministerstwa Kultury i Sztuki, a także zabytkowy Kościół w Radziejowicach, zabytkowe aleje, cmentarze, dworek Józefa Chełmońskiego w Kuklówce Zarzecznej. Głównym centrum wypoczynku i turystyki w sezonie letnim był ośrodek wodny w Hamernii. W chwili obecnej rolę ośrodka wodnego „Hamernia wraz z osobami korzystającymi przejął Zalew Żyrardowski. Rejon Radziejowic posiada odpowiednie warunki przyrodnicze, które predysponują go do roztoczenia nad nim ochrony krajobrazowej i wykorzystania po części jako miejsca wypoczynkowo-rekreacyjnego.

Tabela 3. Baza turystyczno-wypoczynkowa w gminie Radziejowice

L.p.	Baza turystyczna	Ilość miejsc noclegowych całorocznych
1	Stary Dwór Radziejowice	49
2	Ośrodek Kuklówka	53
3	Twój Pensjonat	12
4	Dom Pracy Twórczej	55
5	Gościniec „Kuklówka”	15
6	Agroturystyka	50
7	Artis Loft Hotel	164
Razem		398

IV.VII Układ komunikacyjny

Przez teren gminy Radziejowice przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie i gminne. Główną sieć dróg tworzą drogi: nr 8 (Warszawa- Katowice), nr 50 (Sochaczew- Grójec) oraz nr 759 (Grodzisk Mazowiecki- Radziejowice). Znaczna część trasy S8 na odcinku Gminy Radziejowice została w 2012r. Zmodernizowana do parametrów drogi ekspresowej. W Radziejowicach trasę podniesiono a ruch lokalny został skierowany na drogi serwisowe.

Modernizacja trasy znacząco poprawiła bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

Przez teren gminy przebieg linia Centralnej Magistrali Kolejowej Warszawa- Katowice.

IV.VIII Zaopatrzenie w ciepło

W gminie Radziejowice głównym źródłem energii cieplnej są kotłownie indywidualne opalane w przeważającej większości węglem kamiennym. W nielicznych miejscowościach na terenie gminy Radziejowice znajdują się ujęcia Gazu ziemnego.

2. Służba Zdrowia

Po wprowadzeniu z dniem 1 stycznia 1999r. reformy opieki zdrowotnej, funkcjonujący wówczas Ośrodek Zdrowia został przekształcony w Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medycyna Rodzinna Osuchów z filią w Radziejowicach, gdzie działa: przychodnia ogólna, stomatologia, pediatria. Stacjonarną opiekę zdrowotną dla mieszkańców gminy zapewnia Szpital ZOZ w Żyrardowie i Grodzisku Mazowieckim. Na terenie gminy funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej w Hamerni, gdzie pod opiekę znajdują osoby niepełnosprawne intelektualnie. Ponadto w NZOZ Medycyna Rodzinna funkcjonują gabinet pielęgniarstwa zabiegowego, gabinet położnej środowiskowej- rodzinnej, poradnia promocji zdrowia.

VI.IX. Infrastruktura Kulturalna

Na terenie gminy w ramach działań upowszechniających kulturę funkcjonują Dom Pracy Twórczej prowadzony na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego. Zespół pałacowo-parkowy w Radziejowicach, który łączy funkcję domu pracy twórczej oraz miejsca wyjątkowych spotkań artystycznych, tworzą klasycystyczny pałac, neogotycki zameczek, parterowy klasycystyczny dworek modrzewiowy, domek szwajcarski, dawna dworska kuźnia oraz kilkudziesięciu hektarowy park ze stawem. Jest to przede wszystkim miejsce spotkań podczas wieczorów muzycznych, literackich, teatralnych oraz wielu innych imprez kulturalnych o charakterze artystycznym. Na

terenie Domu Pracy Twórczej odbywają się liczne spotkania, szkolenia, konferencje poświęcone przeróżnym tematom.

Funkcjonująca na terenie Radziejowic Gminna Biblioteka Publiczna w Radziejowicach mieści się w zabytkowym budynku należącym do dawnego kompleksu pałacowego. Do roku 1998 biblioteka zajmowała budynek wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury. W ramach działalności bibliotecznej biblioteka obsługuje około 400 czytelników. Zbiory biblioteki to 12 tys. książek z literatury pięknej dla dzieci i młodzieży, literatury pięknej dla dorosłych oraz innych dziedzin wiedzy. Biblioteka zajmuje 4 –pokojowy lokal o powierzchni 80 m². Mieści się w nim: wypożyczalnia książek dla dzieci i młodzieży, wypożyczalnia dla dorosłych oraz czytelnia. W czytelni udostępniany księgozbiór podręczny liczy (ok. 500 pozycji) tylko do korzystania na miejscu oraz 6 tytułów czasopism. Czytelnia posiada 12 miejsc dla czytelników chcących skorzystać z encyklopedii, słowników czasopism i materiałów informacyjnych.

W marcu 2010 roku Rada Gminy w Radziejowicach zatwierdziła uchwałę o nr XL/230/2010 o utworzeniu instytucji kultury - Gminnego Centrum Kultury "Powozownia" i nadania statutu. Budynek został wpisany do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Urząd Gminy w Radziejowice pod nr 2/2010, a jego działalność rozpoczęła się z chwilą powołania dyrektora w dniu 7 września 2011 roku. Działalność Gminnego Centrum Kultury „Powozownia” w Radziejowicach służy realizacji polityki kulturalnej Gminy, w celu rozwoju i zaspokajania indywidualnych potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy Radziejowice.

Do głównych zadań Gminnego Centrum Kultury „Powozownia” należy w szczególności:

- Rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych,
- Przygotowanie do odbioru i tworzenia wartości kulturalnych,
- Upowszechnianie kultury teatralnej, filmowej, plastycznej, muzycznej i literackiej,
- Organizowanie rozrywki, rekreacji i wypoczynku,
- Upowszechnianie i organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej.

Podstawowym celem Gminnego Centrum Kultury „Powozownia” w Radziejowicach jest pozyskiwanie i przygotowanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze, udzielanie pomocy społecznemu ruchowi kulturalnemu w gminie oraz wspieranie lokalnych inicjatyw kulturalnych.

IV.X. Sport, rekreacja, turystyka

Rejon Radziejowic to pozostałości dąbrowy świetlistej. Jest to widny las liściasty z drzewostanem dość luźnym, utworzonym przez dąb bezszypułkowy i dąb szypułkowy, oraz bardzo bujnym, wielogatunkowym runem. O siedlisku dąbrowy świadczą jedynie rośliny zielone: orlik pospolity, dzwonek brzoskwiniolistny, miodownik melisowaty, pierwiosnka zwyczajna i wiele

innych.

Teren gminy Radziejowice posiada sprzyjające warunki naturalne, walory krajoznawcze oraz dogodne połączenia komunikacyjne do uprawiania turystyki.

Odnacza się on urozmaiconą rzeźbą terenu (falistość, wąwozy) wspaniałe kompleksy leśne, bogatą szatę roślinną. Rejon Radziejowic posiada odpowiednie warunki przyrodnicze, które predysponują go do roztoczenia nad nim ochrony krajobrazowej i wykorzystania po części jako miejsca wypoczynkowo - rekreacyjnego. Obszar ten wyróżnia się dość urozmaiconą rzeźbą, drobnymi kępami lasów i czystymi ciekami. Występuje tu korzystny bioklimat.

Bardzo interesujące dla turystów są malownicze dolinki rzeczek. Uroczy jest przełom Pisi Gągoliny (Grzegorzewice, Radziejowice, Korytów) oraz Pisi Tuczej (Petrykozy, Grzmiąca, Kuklówka, Jaktorów).

Dodatkową atrakcją omawianego terenu są zbiorniki wodne nadające się do uprawiania sportów wodnych (Korytów, Hamernia, Grzymek, Radziejowice).

Szlaki turystyczne, istniejące na terenie Gminy Radziejowice pokazują piękno przyrody a także pozwalają na odpoczynek pośród zacisznej zieleni lasów radziejowickich.

Szlaki turystyczne przebiegające przez Gminę:

- Szlak rzeki Pisi Tuczej - Petrykozy – Skuły – Grzmiąca – Kuklówka – Radziejowice;
- Szlak Pisi Gogoliny - Grzegorzewice – Radziejowice – Hamernia – Korytów;
- Ojrzeń – Żelechów – Żabia Wola – Kuklówka – Radziejowice;
- Grzmiąca – Adamów – Grzymek – Radziejowice;
- Grodzisk Mazowiecki – Jaktorów – Kuklówka – Radziejowice;
- Żyrardów – Międzyborów – Jaktorów – Kuklówka – Radziejowice;
- Grzegorzewice – Petrykozy – Skuły – Grzmiąca – Adamów – Radziejowice;
- Petrykozy – Grzegorzewice – Mszczonów – Radziejowice;
- Radziejowice - Adamów - Kuklówka Zarieczna - Adamowizna - Grodzisk Mazowiecki;
- Międzyborów - rez. Dąbrowa Radziejska – Radziejowice;
- Bolimowski Park Krajoznawczy - Radziejowice - Grzegorzewice.

IV.XI. Oświata i Wychowanie

Specyfika Gminy Radziejowice dająca możliwości rozwoju infrastruktury technicznej oraz zagospodarowania terenów położonych w pobliżu dogodnych szlaków komunikacyjnych zachęca do inwestowania na terenie gminy, to w konsekwencji prowadzi do stałego wzrostu liczby mieszkańców.

Zmiany demograficzne wpływają na wzrost oczekiwań społeczeństwa wobec rozwoju edukacji, co przy zmianach legislacyjnych nakłada na organy prowadzące dodatkowe obowiązki wynikające z realizacji zadań oświatowych.

Gmina Radziejowice jest organem prowadzącym dla szkół podstawowych i gimnazjum. Zadania własne gminy to edukacja przedszkolna, dowóz uczniów do szkół, pomoc materialna dla uczniów- o charakterze socjalnym a także motywacyjnym.

Według zapisów ustawy o systemie oświaty gmina, jako organ prowadzący w szczególności powinna zadbać o:

- zapewnienie warunków działania placówek oświatowych w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki wychowania i opieki,
- wykonywanie remontów obiektów oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie,

- zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej placówek oświatowych,
- wyposażenie szkół i przedszkoli w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczych oraz innych zadań statutowych.

Gmina Radziejowice jest organem prowadzącym dla trzech szkół podstawowych z oddziałami klas"0" i przedszkolnymi, jednego gimnazjum oraz jednego przedszkola, są to następujące placówki:

- Szkoła Podstawowa im. Władysława Rdzanowskiego w Radziejowicach,
- Szkoła Podstawowa w KorytowieA,
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Chełmońskiego w Kukłowie Radziejowickiej,
- Publiczne Gimnazjum im. Edwarda hr. Krasińskiego w Radziejowicach,
- Gminne Przedszkole w Radziejowicach.

Od 1 września 2012r. na terenie gminy funkcjonuje także przedszkole niepubliczne pod nazwą: Europejskie Przedszkole Niepubliczne „INNA BAJKA”. Placówka mieści się w nowo wybudowanym obiekcie przy ul. Letniskowej w Tartaku Brzózki. Przedszkole przygotowane jest na przyjęcie 100 dzieci w wieku 2-6 lat. W budynku znajduje się 6 sal dydaktycznych z kolorowymi łazienkami, drewnianymi tarasami; duża sala gimnastyczna; własna kuchnia. Placówka spełnia wszystkie normy i przepisy Unii Europejskiej gwarantujące bezpieczne i higieniczne warunki do przebywania dla dzieci. Celem jest wspólne działanie dla zapewnienia bezpieczeństwa, rozwoju emocjonalnego i intelektualnego dzieci. Organ prowadzący tą placówkę planuje od roku szkolnego 2015/2016 rozszerzyć swoją działalność i założyć niepubliczną szkołę podstawową. W kwietniu 2015r. złożono kompletny wniosek o wpis do ewidencji niepublicznych placówek oświatowych.

W celu wykonywania zadań wymienionych w ust.7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, od roku 1999 w Gminie Radziejowice działa Zespół ds. Oświaty, Kultury i Sportu, który prowadzi wspólną obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną gminnych szkół i placówek. Dążenie do poprawy jakości pracy jednostki wymaga podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry oraz rozbudowy sytemu informatycznego, w tym wymiany przestarzałego sprzętu komputerowego i rozbudowa systemu o nowe moduły programowe.

Stan organizacyjny i zaspokojenie potrzeb na miejsca w przedszkolach- rok szkolny 2013/2014 wg spisu SIO na 31 marca 2014r.

(wg informacji o realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2013/2014 opracowanie z października 2014r.):

Rok urodzenia	Liczba dzieci zameldowanych stan X.2013r.	Liczba dzieci uczęszczających do placówek:					
		PUBLICZNYCH					NIEPUBLICZNYCH
		GP	Sp R-CE	Sp KOR	Sp KUKL	RAZEM:	
2007 - kl."0"	54	-	32	15	8	55	14
2008	50	22	-	16	10	48	67
2009	79	25	-	19	-	44	

2010	83	25	-	14	-	39	
Razem:	266	72	32	64	18	186	81
						69,92% zameldowanych	
Liczba oddziałów	3	2	3	-		9	4
Kl. „0”	-	2	1	1		4	1
Poniżej kl. „0”	3	-	2	-		5	3

Liczba miejsc w przedszkolach publicznych, którą gmina dysponuje nie jest wystarczająca względem potrzeb. W roku szkolnym 2013/2014 placówki publiczne przyjęły blisko 70% dzieci zameldowanych na terenie gminy.

Powstanie przedszkola niepublicznego ułatwiło dostęp do edukacji przedszkolnej większej grupie dzieci, jednakże odsetek dzieci zamieszkałych w naszej gminie i uczęszczających do EPN „Inna Bajka” nie jest wysoki, wynosi zaledwie około 40% ogółu dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego w tej placówce.

Liczba dzieci uczęszczających do placówki niepublicznej znajdującej się na terenie Gminy Radziejowice w roku szkolnym 2013/2014

(wg informacji o realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2013/2014 opracowanie z października 2014r.):

Miesiąc	Ilość dzieci uczęszczających do placówki		Razem:	Procent dzieci zamieszkujących Gminę Radziejowice i uczęszczających do przedszkola niepublicznego względem ilości dzieci w tym przedszkolu
	zam. Gm. R-CE	zam. inne gminy		
Wrzesień 2013r.	27	40	67	40,3
Październik 2013r.	29	42	71	40,8
Listopad 2013r.	30	44	74	40,5
Grudzień 2013r.	30	46	76	39,5
Styczeń 2014r.	30	47	77	39,0
Luty 2014r.	31	47	78	39,7
Marzec 2014r.	32	48	80	40
Kwiecień 2014r.	34	50	84	40,5
Maj 2014r.	34	47	81	42,0
Czerwiec 2014r.	34	50	84	40,5
Lipiec 2014r.	30	46	76	39,5
Sierpień 2014r.	30	46	76	39,5

Ze względu na bariery ekonomiczne nie wszystkie rodziny mogą skorzystać z usług

placówki niepublicznej. Rodziców nie stać na zapłacenie czesnego, które jest zdecydowanie wyższe od opłat za wychowanie przedszkolne w placówkach publicznych.

Część dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Radziejowice uczęszcza do placówek przedszkolnych w gminach ościennych, przez co gmina ponosi koszty na refundowanie dotacji przedszkolnej innym samorządom.

Potrzeby społeczeństwa wymuszają zwiększenie liczby miejsc w placówkach publicznych dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Dodatkowo, zmiany prawne w systemie oświaty nakładają na gminy obowiązek przyjęcia do przedszkoli od września 2015r. wszystkie chętne czterolatki, a od września 2017r. wszystkie chętne trzylatki. Organy prowadzące zobowiązane są dostosować lokale, w których znajdują się oddziały zerowe i przedszkolne w szkołach podstawowych do nowych regulacji w zakresie przepisów przeciwpożarowych. Remonty w tym zakresie niezbędne będą w szkołach podstawowych w Korytowie A oraz w Kuklówce Radziejowskiej, do której dotychczas nie uczęszczały dzieci młodsze niż pięcioletnie. W Szkole Podstawowej w Kuklówce nie ma pomocy dydaktycznych dla dzieci czteroletnich, brak przystosowania sanitariatów do użytkowania przez tak małe dzieci.

Z powyższego jednoznacznie wynika potrzeba rozbudowy infrastruktury przedszkolnej zarówno w przedszkolu, jak i w szkołach podstawowych.

W gminie Radziejowice do szkół podstawowych uczęszcza razem 389 uczniów, do gimnazjum uczęszcza 124 gimnazjalistów.

ILUŚĆ DZIECI W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH Z TERENU GMINY Radziejowice

w roku szkolnym 2014/2015

stan 30.09.2014r.

<i>Gimnazjum</i>	a	b	razem:	ilość oddziałów:
kl.I	25	20	45	2
kl.II	18	22	40	2
kl.III	18	21	39	2
			124	6

<i>Szkoły podstawowe</i>	SP KOR	SP KUKL.	SP R-CE	razem:	ilość oddziałów:
kl.I	21	16	46	83	4
kl.II	17	11	40	68	4
kl.III	19	17	33	69	4
kl.IV	21	20	24	65	3
kl.V	12	15	26	53	3
kl.VI	15	10	26	51	3
	105	89	195	389	21

klasy "O" + oddziały przedszkolne

"O"

SP KOR	SP KUKL.	GP R-CE
18 6-ciolatki	20	24 5/6latki

	oddz.przedszkolne	17 4/5-ciolatki			25 5-ciolatki
		22 3/4-latki			26 4-latki
					26 3-latki
		57	20		101
ilość oddziałów: 9	4"O"+5p	3	1		3

Ruchy migracyjne, między innymi, wpływają na stały wzrost ilości uczniów w szkołach podstawowych. Jak wynika z danych demograficznych tendencja wzrostowa będzie się utrzymywać. W ewidencji osób zameldowanych obserwuje się wyraźny wzrost meldunków dla osób urodzonych w latach 2009-2011. Rozwojowy charakter Gminy Radziejowice wpływa na zwiększenie ilości osób chętnych do osiedlania się na tym terenie. Jednakże dane meldunkowe nie odzwierciedlają stanu faktycznego, mogą co najwyżej wskazać rząd wielkości. Placówki stale sygnalizują, iż budynki w których funkcjonują nie są przygotowane na przyjęcie większej ilości uczniów niż dotychczas. Bez zmian w bazie lokalowej szkół podstawowych niezbędne będzie wprowadzenie zmianowości.

Ilość uczniów zameldowanych według urodzeń- stan na 06.10.2014r.

(wg informacji o realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2013/2014 opracowanie z października 2014r.):

ROK SZK.2013/2014	w roku szk.14/15	w roku szk.15/16	rocznik	zameldowanych na pobyt stały	zameldowanych na pobyt czasowy	razem:
kl.VI			2001	51	1	52
kl.V	kl.VI		2002	48	2	50
kl.IV	kl.V	kl.VI	2003	47	2	49
kl.III	kl.IV	kl.V	2004	59	1	60
kl.II	kl.III	kl.IV	2005	64	4	68
kl.I	kl.II	kl.III	2006	70	3	73
			2007	51	2	53
"0"-6latki	kl.I	kl.II		21	0	52
"0"-5latki	"0" lub kl.I	kl.I	2008	31	0	
	5-ciolatki		2009	74	4	78
	4-latki	5-ciolatki	2010	83	2	85
	3-latki	4-latki	2011	68	2	70
		3-latki	2012	59	2	61
			2013	68	0	68

ILOŚĆ DZIECI ZAMELDOWANYCH NA TERENIE GMINY RADZIEJOWICE W PODZIALE NA MIEJSCOWOŚCI - Stan na dzień 06.10.2014r.

(wg informacji o realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2013/2014 opracowanie z października 2014r.):

ROK SZK.13/14	kl.VI	kl.V	kl.IV	kl.III	kl.II	kl.I	"0"-6latki	"0"-5latki	
w roku szk. 14/15		kl.VI	kl.V	kl.IV	kl.III	kl.II	kl.I	"0"-6latki lub kl.I	
rocznik	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	razem
Miejscowości:									

Adamów - Parcel	2	1	1	2	4	3	1		14
Budy Mszczonowskie	2					4	1	1	8
Kamionka	2	3	2	2	3	4	1	2	19
Krze Duże	5	3	6	1	10	4	3	1	33
Kuranów					2			1	3
Nowe Budy	1	2	1	2	1	2	1		10
Radziejowice	6	8	4	5	10	8	8	8	57
Radziejowice - Parcel	4	5		3		8	4	4	28
Słabomierz	2	1	1	2	3	2	1	1	13
Stare Budy Radziejowskie	1		1		1		1		4
Tartak Brzózki	3	2	1	3	4	1	3	3	20
Zboiska		4	2	3		2	5	1	17
Benenard	2		1		3	1	1		8
Chroboty		1	2	4		2	2		11
Korytów	2	3	5	8	2	6	6	6	38
Korytów A	9	6	8	7	12	9	5	6	62
Krzyżówka		2		1		2		2	7
Pieńki - Towarzystwo								1	1
Podlasie	3		1				1	3	8
Zazdrość	1	3	2	2		3	2	2	15
Adamów - Wieś		1	2	1	5	3		2	14
Budy Józefowskie	3			5	2	2	2	5	19
Kuklówka Radziejowicka	1	2		4	1	2		2	12
Kuklówka Zarzeczna	2	1	7	4	1	2	3	1	21
	51	48	47	59	64	70	51	52	442

Pomimo systematycznie narastających nakładów na edukację baza oświatowa nadal wymaga dużego wsparcia w dostosowaniu gminnych placówek oświatowych do potrzeb.

Ogólny stan techniczny i funkcjonalność budynków oświatowych oraz urządzeń sportowo-rekreacyjnych należy uznać za dobry, przy czym baza lokalowa placówek oświatowych, z wyłączeniem budynku gimnazjum, nie jest nowa. Szkoły podstawowe zlokalizowane są w starych budynkach, w których nieuniknione są remonty związane z renowacją przestarzałych instalacji, często awaryjnych lub niespełniających wymogów technicznych.

Budynki obiektów szkolnych są już za małe, sale lekcyjne nie są przystosowane do pomieszczenia dużych oddziałów, zwykle nie mają zaplecza, mogącego pomieścić zbiory posiadanych pomocy dydaktycznych. W placówkach brak pracowni językowych i przedmiotowych. W celu przyjęcia standardów indywidualizacji nauczania w klasach IV-VI i gimnazjalnych, istnieje potrzeba doposażenia szkół w pomoce dydaktyczne do drugiego i trzeciego etapu edukacyjnego.

Wyposażenie sal lekcyjnych to często minimum, przy którym trudno spełnić warunki do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci zamieszkujących tereny wiejskie. W placówkach brakuje narzędzi multimedialnych, w tym tablic, telewizorów, projektorów czy sprzętu nagłaśniającego.

W szkołach brakuje bazy sportowo-rekreacyjnej. Przy gimnazjum funkcjonuje hala sportowa z niezbędnym zapleczem, natomiast placówka nie posiada boiska z bieżnią, jest terenem otwartym-brak ogrodzenia, budynek nie jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Poprawa nawierzchni boisk sportowych dotyczy szkół podstawowych w Radziejowicach i w Kuklówce Radziejowickiej. Ze względu na brak sali sortowej w SP Kuklówka, dyrektor szkoły, jak i rodzice wnioskują o budowę hali sportowo-widowiskowej, która jednocześnie mogłaby być miejscem spotkań oraz miejscem krzewienia kultury i integracji lokalnej społeczności.

W najgorszym stanie technicznym jest budynek przedszkola, który został oddany do użytku w 1986r., a okres jego funkcjonalności został określony na 20 lat. Budynek ten służy już ponad 9 lat dłużej, a technologia w której został zbudowany nie zachowuje obecnych norm- budynek wkrótce będzie kwalifikować się do rozbiórki.

Dlatego, w celu poprawienia jakości warunków działania placówek oświatowych, w tym zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki, co należy do głównych zadań organu prowadzącego, określonych w ustawie o systemie oświaty, niezbędne będzie zaplanowanie remontów, rozbudowy starych lub budowy nowych obiektów.

Ważnym problemem placówek edukacyjnych jest miejsce ich usytuowania, wszystkie szkoły podstawowe znajdują się przy bardzo ruchliwych ciągach komunikacyjnych, dlatego od dawna podnoszona jest sprawa bezpieczeństwa dzieci, tym bardziej, że są to dzieci w wieku 6- 12 lat i ich zachowanie może być w wielu przypadkach nierozważne. Z tego powodu przy szkołach w Korytowie i Radziejowicach na drodze powiatowej zainstalowano sygnalizację świetlną, jednak nadal rozwiązania wymaga sytuacja na drodze krajowej w Kuklówce. W Radziejowicach droga wojewódzka została zmodernizowana. W centrum tej miejscowości wybudowano rondo, które w znacznym stopniu poprawiło bezpieczeństwo. Jest to trasa łącząca Grodzisk Mazowiecki z trasą katowicką, gdzie nasilony jest nie tylko ruch samochodów osobowych ale również ruch tranzytowy. Największym zagrożeniem dla bezpieczeństwa dzieci na drogach jest nadmierna prędkość pojazdów przemieszczających się w/w szlakami komunikacyjnymi.

W szkołach w Radziejowicach i w Kuklówce utrudnieniem, mającym negatywny wpływ na bezpieczeństwo w obrębie placówek, jest brak parkingów przyszkolnych. Pojazdy wjeżdżające na tereny szkolne nie mają wydzielonych szlaków komunikacyjnych. Brakuje miejsca na bezkolizyjny ruch kołowy. Problem rozwiązałoby wyznaczenie i zbudowanie parkingów poza obrębem placówek.

W dobie zaobserwowanego w kraju zwiększającego się zagrożenia ze strony osób prowadzących dystrybucję i handel środkami odurzającymi oraz częstszymi przypadkami uprowadzeń dzieci, ważnym elementem dającym poprawę i wzrost bezpieczeństwa uczniów, jest monitoring zewnętrzny szkół. Takiego wyposażenia brakuje we wszystkich jednostkach oświatowych.

Położenie Gminy Radziejowice, dające jej mieszkańcom możliwości zatrudnienia w aglomeracji Warszawskiej, wpływa na „sypialniany” charakter gminy. Z obserwacji tendencji w oczekiwaniach rodziców względem szkoły, wynika potrzeba wydłużenia pracy placówek oświatowych i dostosowanie pracy świetlic szkolnych tak, aby dziecko mogło przebywać w szkole nawet powyżej 10 godzin. Przy ewentualnym wprowadzeniu pracy szkół w systemie zmianowym, istnieje zagrożenie wystąpienia problemów z pomieszczeniem na świetlicach szkolnych wszystkich chętnych uczniów.

Wśród problemów społecznych mających wpływ na organizację zadań edukacyjnych w gminie, istotnym jest zaobserwowany wzrost liczby dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, posiadających orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznych. Zaobserwowane zwiększenie populacji dzieci niepełnosprawnych w tym dzieci z orzeczoną ADHD, zespołem FAS, autyzmem i zespołem Aspergera, wymusza dostosowanie planów nauczania do indywidualnych potrzeb

edukacyjnych uczniów. Problemy społeczne mieszkańców wpływają na większą ilość dzieci niedostosowanych społecznie, czy też mających trudności w nauce. Powyższa sytuacja wymaga od placówek oświatowych specjalnej organizacji pracy w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, ale także doskonalenia kadry pedagogicznej i edukowania rodziców, zwłaszcza przy narastającym wśród dzieci i młodzieży zagrożeniu uzależnieniem od multimediów. Istnieje potrzeba wprowadzania przez placówki odpowiednich programów profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie zachowaniom przejawiającym przemoc słowną, fizyczną czy cyberprzemoc wśród uczniów.

V. Ramy odniesienia– dokumenty programowe polityki społecznej

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziejowice na lata 2015-2022 wpisuje się i odnosi do kanonu dokumentów polityki społecznej w wymiarze europejskim, krajowym i wojewódzkim.

W 2000 roku kraje Unii Europejskiej przyjęły do realizacji Strategię Lizbońską, której celem jest uczynienie z Unii Europejskiej obszaru o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia i spójności społecznej oraz poszanowaniu środowiska naturalnego. Europejska Polityka Społeczna zakłada, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym punktem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. Dynamicznie rozwijająca się gospodarka ma zatem wspierać spójność społeczną, rozumianą jako zdolność społeczeństwa do zapewnienia dobrobytu wszystkim swoim członkom oraz minimalizowania dysproporcji występujących między nimi.

Europejską politykę społeczną charakteryzują między innymi wzrost znaczenia samorządów lokalnych i sektora obywatelskiego, kierującego się zasadą pomocniczości, podnoszenia roli wolontariatu, edukacji i więzi społecznych w budowaniu kapitału społecznego. Wzrost sektora ekonomii społecznej i zatrudnienia socjalnego, zakłada przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez udział w programach integracyjnych i reintegracyjnych, działania aktywizujące społeczności lokalne. Polityka ta przyjmuje ponadto następujące założenia:

- odpowiedzialność państwa za jakość i poziom życia wszystkich obywateli wyrażającą się między innymi w aktywnym przeciwdziałaniu rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu,
- oparcie polityki społecznej na prawach społecznych i socjalnych,
- wielosektorowość i wielopoziomowość polityki społecznej, w której ważną rolę do odegrania mają sektor obywatelski i rynkowy oraz władze regionalne i lokalne przy aktywnej postawie państwa realizującego interes wspólny i chroniącego najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne,
- uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jeden z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych i gospodarczych,
- uwzględnianie trendów demograficznych w planowaniu polityki społecznej, a szczególnie takich zjawisk jak zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa czy zmiany wzorców życia rodzinnego.

Głównym narzędziem finansowym Unii Europejskiej wspierającym zatrudnienie w państwach członkowskich oraz promującym spójność gospodarczą i społeczną jest Europejski Fundusz Społeczny. Wydatki EFS wynoszą około 10% całkowitego budżetu UE. EFS jest jednym z funduszy strukturalnych UE, których celem jest zwiększanie spójności społecznej oraz dobrobytu we wszystkich regionach Unii. 28 września 2007 r. Komisja Europejska wydała decyzję w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Kapitał Ludzki, który jest jednym z programów służących realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 i obejmuje całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w Polsce. Przyjęcie Programu stanowi potwierdzenie głównych kierunków rozwoju i prowadzenia polityki pro zatrudnieniowej rządu oraz umożliwia wykorzystanie środków EFS w Polsce w latach 2007-2013. Podstawowym programem polityki społecznej finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanym w Polsce w latach 2007-2013 jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału

adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. W ramach Programu wsparciem zostaną objęte następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli oraz promocją zasobów pracy. Perspektywa finansowa 2014-2020 ogniskować się będzie w istotnej części na walce z ubóstwem. Blisko 20% alokacji Europejskiego Funduszu Społecznego przeznaczone będzie na politykę związaną z promocją integracji społecznej.

Polska polityka rozwoju regionalnego ma na celu zmniejszenie dystansu rozwojowego do bogatszych państw Unii Europejskiej. Polityka ta musi wykorzystywać te cechy polskiej gospodarki i polskiego społeczeństwa, które stanowią źródło szans naszego kraju, a więc przede wszystkim rzeszę młodych i coraz lepiej wykształconych Polaków, wysoką przedsiębiorczość polskiego społeczeństwa, a także duży rynek wewnętrzny. Polityka rozwojowa musi opierać się na konsekwentnym budowaniu społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, bez których niemożliwe jest osiągnięcie celów rozwoju naszego kraju. Polityka ta musi także przeciwdziałać pogłębianiu się dysproporcji w poziomie rozwoju poszczególnych regionów Polski tak, by uniknąć marginalizacji najsłabiej rozwijających się.

Jednym z dokumentów opartych na założeniach Strategii Lizbońskiej jest opracowana przez Ministerstwo Polityki Społecznej w 2004 r. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski, która zakłada przeciwdziałanie:

- grupowej dyskryminacji, ograniczającej swobodę i możliwość działania jednostek,
- zerwaniu więzi społecznych, prowadzącemu do pozbawienia jednostki zdolności do działania, niedostatecznemu poziomowi zabezpieczenia podstawowych potrzeb społecznych tych obywateli, którzy nie są zdolni zapewnić ich sobie sami.

Ważnym dokumentem, który należy brać pod uwagę konstruując strategiczne cele i kierunki rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy, jest Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

Poniżej generalne cele długookresowe strategii województwa mazowieckiego:

- zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i globalnym,
- przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunków życia ludności,
- poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza,
- wydłużenie trwania życia mieszkańców Województwa Mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz poprzez zmniejszenie rozpowszechniania chorób cywilizacyjnych i uzależnień,
- ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu,
- bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni.

Wśród celów średniookresowych zapisano:

- wzmacnianie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne,
- przyspieszenie procesów rozwoju społeczno-gospodarczego opartego na wiedzy i innowacjach,

- aktywizację i modernizację obszarów poza-metropolitalnych służącą likwidacji zapóźnień cywilizacyjnych i poprawie dochodów i warunków życia ludności,
- przeciwdziałanie degradacji i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego,
- poprawę stanu zdrowia mieszkańców województwa mazowieckiego,
- wzmocnienie regionalnych więzi kulturowo-społecznych mieszkańców województwa.

Powyższe cele są najistotniejszymi w aspekcie perspektywicznego kreowania wojewódzkiej polityki społecznej (rozumianej jako działania zmierzające do poprawy warunków życia ludności i coraz pełniejszego zaspokajania jej potrzeb), w tym i pomocy społecznej, która jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych.

Strategia uwzględnia kluczowe elementy dokumentów strategicznych programujących rozwój Polski, a więc:

1. Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, poprzez uwzględnienie w systemie planowania społeczno-gospodarczego kwestii związanych z planowaniem przestrzennym dla realizacji celów rozwojowych, a także poprzez dążenie do realizacji celu, jakim jest Polska w roku 2030 – to kraj o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowany, sprawnie zarządzany i bezpieczny.
2. Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju, w zakresie celów obszaru II, a więc rozwoju kapitału społecznego, oraz wszystkich celów obszaru III, a więc integracji społecznej, zapewnienia dostępu i standardu określonych usług publicznych oraz wzmocnienia mechanizmów dyfuzji oraz integracji przestrzennej dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
3. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego: w części dotyczącej wizji rozwoju regionalnego, którym powinna być: W 2020 roku polskie regiony mają stanowić lepsze miejsce do życia dzięki zwiększeniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse rozwojowe we wszystkich regionach oraz realizacji aspiracji i możliwości zamieszkujących je jednostek i wspólnot lokalnych,
4. Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego, której działania mają wspierać zaangażowanie obywatelskie, zachęcać do współpracy oraz wzmacniać kreatywność Polaków, zwłaszcza poprzez realizację celu 1, jakim jest kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.

Strategia wykorzystuje także wybrane elementy Diagnozy Polska 2030 – zwłaszcza w zakresie partycypacji publicznej.

VI. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych w Gminie Radziejowice

VI.1. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowice realizuje na terenie Gminy zadania statutowe wynikające z ustaw dotyczących pomocy społecznej, przepisów wykonawczych wydanych na ich podstawie oraz Uchwał Rady Gminy Radziejowice, ustaleń Wójta Gminy, zawartych porozumień i umów organów samorządu.

Integralną częścią systemu pomocy społecznej stanowią skoordynowane działania prowadzone przez służby socjalne zatrudnione w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej oraz współpraca wszystkich instytucji działających w obszarze pomocy społecznej. Właściwa diagnoza środowiska, w tym trudności natury fizycznej, psychicznej i społecznej, problemów socjalno – bytowych oraz wszelkich wynikających z tego konsekwencji – stanowi podstawę świadczenia pomocy i stosownych form pracy świadczonych przez pracowników socjalnych.

Podstawą do analizy problemów społecznych występujących w Gminie Radziejowice są dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, do którego zgłaszają się osoby i rodziny z określonym problemem. Należy tutaj również podkreślić, że osoby te stanowią tylko ujawniony procent osób kwalifikujących się do świadczeń z pomocy społecznej i nie obrazują rzeczywistej skali problemów występujących na terenie Gminy. Do tej utajnionej grupy najczęściej zaliczamy osoby doświadczające przemocy w rodzinie, które w obawie o naznaczenie społeczne, lęk przed oceną oraz fakt zastraszenia przez sprawcę przemocy nie ujawniają faktu bycia ofiarą.

Podjętując rozważania na temat problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Gminy Radziejowice należy rozpocząć od określenia celów pomocy społecznej oraz kryteriów jej udzielania.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej Państwa. Jej ustawowym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień i zasobów. Ustawodawca dał pracownikom systemu pomocy społecznej narzędzia w postaci aktów prawnych do pracy z rodzinami z grupy ryzyka, poszerzył kompetencje i uprawnienia pracowników socjalnych, zabezpieczył środki na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jest to niewątpliwie duża pomoc w zakresie tworzenia sieci wsparcia dla naszych klientów, jednak musimy mieć na uwadze fakt, że duża praca przed nami w zmianie świadomości mieszkańców naszej Gminy w stosunku do osób stających się klientami Ośrodka Pomocy Społecznej. Musimy nauczyć naszą społeczność tolerancji, uwrażliwić na ludzką krzywdę i uświadomić jak ważna jest reakcja i współpraca w dziedzinie pomagania ludziom. Nie możemy również zapominać, że praca z ludźmi jest pracą bardzo trudną, bowiem jest to praca na ludzkich emocjach wymagająca dużej empatii, wrażliwości i wyrozumiałości.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- Przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- Pracy socjalnej,
- Prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- Analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- Realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- Rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych

potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

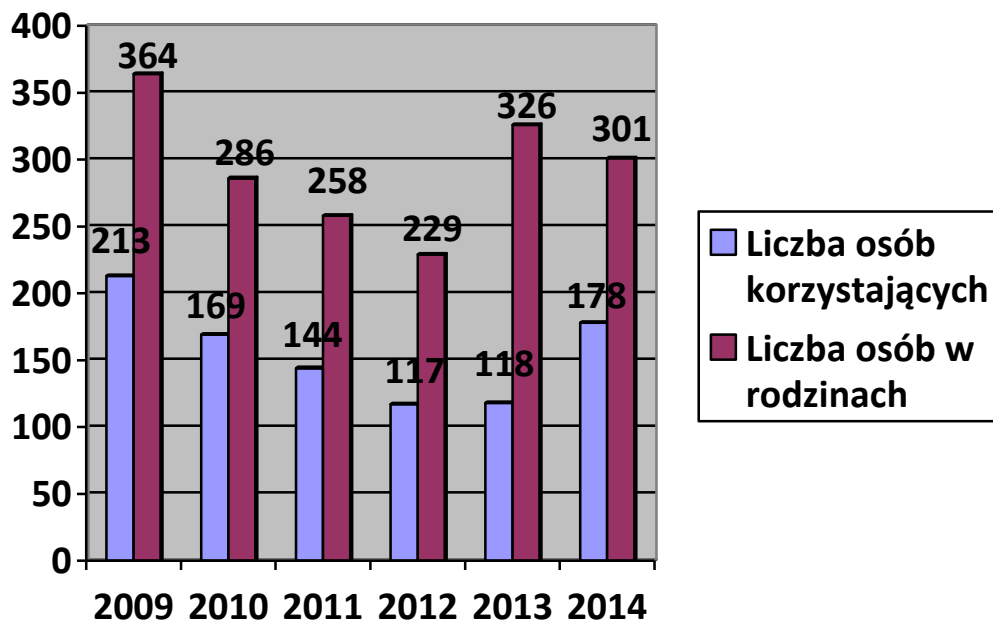
- Wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- Zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- Zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- Zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- Integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- Stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomocy społecznej udziela się z powodu :

- Ubóstwa,
- Sieroctwa,
- Bezdomności,
- Bezrobocia,
- Niepełnosprawności,
- Długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- Przemocy w rodzinie,
- Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- Braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- Alkoholizmu lub narkomanii,
- Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- Klęski żywiołowej lub ekologicznej

Wykres umieszczony poniżej przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach w latach 2009-2014.

Wykres 1: Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach w latach 2009-2014

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

Wśród najczęstszych przyczyn ubiegania się o przyznanie pomocy społecznej w latach 2009-2014 było ubóstwo, bezrobocie, długa lub ciężka choroba, a także niepełnosprawność. Wśród osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach przeważają osoby z wykształceniem podstawowym oraz zasadniczym zawodowym.

Tabela 4 Powody przyznawania pomocy społecznej w Radziejowicach

L.p.	Powód	Lata					
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	Ubóstwo	47	40	42	38	52	57
2	Sieroctwo	-	-	-	-	-	-
3	Bezdomność	1	3	3	2	4	3
4	Bezrobocie	34	38	46	36	56	53
5	Niepełnosprawność	47	39	32	26	44	53
6	Długotrwała lub ciężka choroba	46	47	32	26	44	49
7	Przemoc w rodzinie	1	3	4	3	1	1
8	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	16	12	8	8	14	10
9	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,	21	16	12	11	22	23

	zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,						
10	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	-	-	-	-	-	-
11	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	-	-	-	-	-	-
12	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	3	2	1	2	4
13	Alkoholizm lub narkomania	3	6	4	5	15	4
14	Zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa	3	3	2	1	2	-
15	Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

VI.2. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny

Świadczenia rodzinne

W ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych w tutejszym Ośrodku przyznawane są:

- zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego tj.:
- dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka,
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.

Przyznawana jest również jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka tzw. becikowe.

W przypadku osób niepełnosprawnych przyznawany jest zasiłek pielęgnacyjny, natomiast dla osób wymagających stałej opieki przyznawane jest świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Dla części osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne Ośrodek opłaca składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

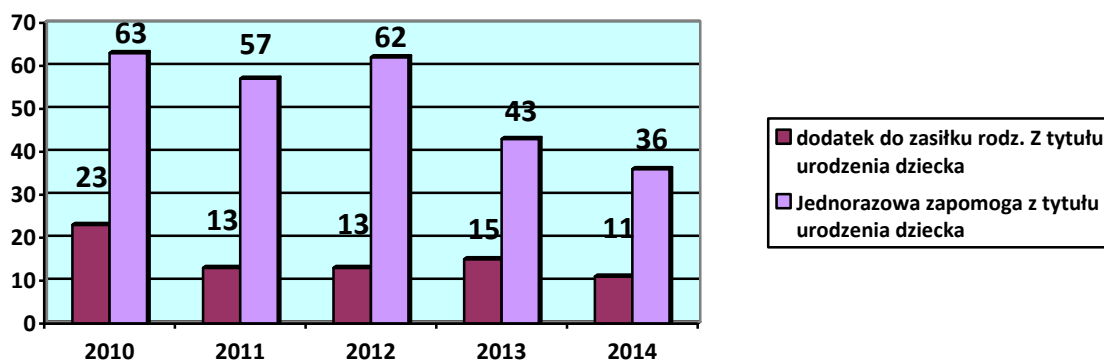
Wszystkie wymienione świadczenia mają służyć pomocą rodzinom, które wykorzystując własne środki i możliwości nie są w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb, a przede wszystkim potrzeb związanych z wydatkami na utrzymanie dzieci. Informacje zawarte w tym zakresie ilustruje tabela. Na podstawie danych w tabeli stwierdzono, że liczba rodzin uprawnionych i korzystających z pomocy w formie świadczeń rodzinnych jest różna z tendencją spadkową. Dane liczbowe świadczą o niskich dochodach nie przekraczających ustalonego ustawą progu dochodowego.

Tabela 5: Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w latach 2010-2014

Lp.	Rodzaj świadczenia	2010r.	2011r.	2012r.	2013	2014
1	Zasiłki rodzinne	4481	3762	3242	3133	3150
2	Dodatek do zasiłku rodz.z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	890	564	463	386	360
3	Dodatek do zasiłku rodz. Z tytułu samotnego wychowywania dziecka	224	217	206	181	170
4	Dodatek do zasiłku rodz.z tytułu rodziny wielodzietnej	585	550	461	485	527
5	Dodatek do zasiłku rodz.z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	252	231	189	189	204
6	Dodatek do zasiłku rodz.z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	223	190	186	179	239
7	Dodatek do zasiłku rodz.z tytułu urodzenia się dziecka	23	13	13	15	11
8	Dodatek do zasiłku rodz. z tytułu opieki na dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	154	108	87	74	59
9	Zasiłek pielęgnacyjny	1407	1506	1600	1615	1662
10	Świadczenie pielęgnacyjne	105	100	135	171	210
11	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	63	57	62	43	36
12	Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne	276	249	264	256	250

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

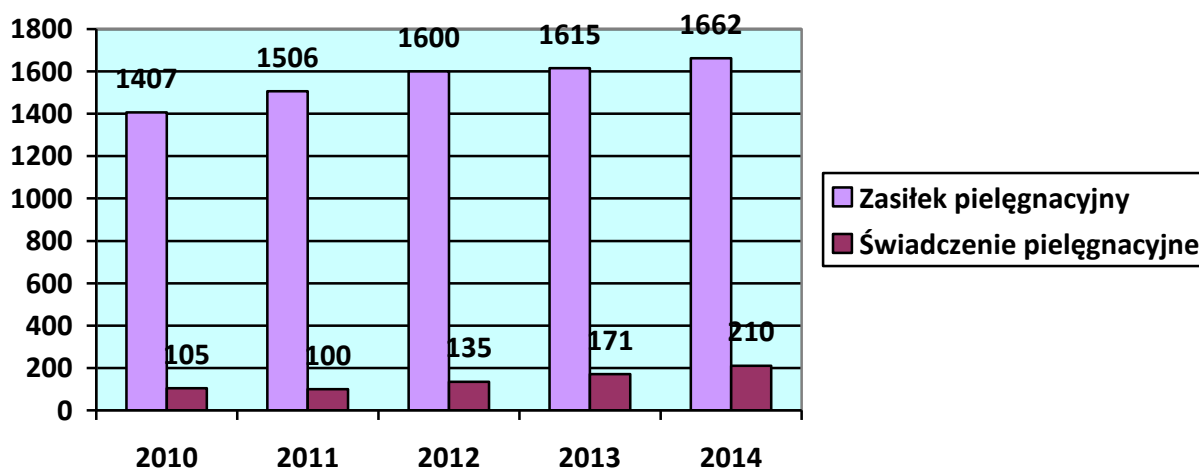
Wykres 2: Liczba wypłaconych świadczeń z tytułu urodzenia się dziecka

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

Zaznaczyć należy, że spadek liczby przyznanej jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka związany jest z wprowadzeniem w 2013r. kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania tego świadczenia, które wynosi 1922 zł netto.

Wykres 3: Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Świadczenie pielęgnacyjne jest rekompensatą za niepodjęcie bądź rezygnację z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Przysługuje ono matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną oraz innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, pod warunkiem, że niepełnosprawność podopiecznego powstała przed ukończeniem przez niego 18 lat (lub 25 lat w przypadku osób uczących się).

Do końca 2012 r. świadczenie pielęgnacyjne przysługiwało również krewnym dorosłym osób wymagających opieki. Nowelizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych, która weszła w życie z początkiem 2013 r., odebrała to uprawnienie opiekunom tych osób, których niepełnosprawność

powstała po osiągnięciu dorosłości. Miało to uszczelnić system i utrudnić wyłudzenie świadczeń. Teraz dla tej grupy przeznaczony jest specjalny zasiłek opiekuńczy, jest on jednak uzależniony od dochodu - otrzymywać można go tylko wtedy, gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego wynoszącego 623 zł netto. Jego wysokość to 520 zł miesięcznie. Zasiłek ten przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom osób wymagających opieki, jeżeli rezygnują z zatrudnienia.

W Gminie Radziejowice nie wypłacano specjalnego zasiłku opiekuńczego z powodu braku wniosków.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, których egzekucja jest bezskuteczna, reguluje ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2012r., poz.1228ze zm.). Określa ona warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego, zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń, oraz reguluje działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego jest to kwota wypłacona osobie uprawnionej przez organ właściwy wierzyciela (tj. przez wójta, burmistrza lub prezydenta Gminy właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej) na poczet należnego świadczenia alimentacyjnego, ustalonego na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli jego egzekucja jest bezskuteczna.

Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko, które ma zasądzone od rodzica alimenty (mogą być to również alimenty na podstawie ugody zawartej przed sądem), jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika jest bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

- do ukończenia przez dziecko 18 lat;
- do ukończenia przez dziecko 25 lat po warunkiem, że dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej;
- w przypadku posiadania przez dziecko orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, świadczenia przysługują bez względu na wiek dziecka

Tabela 6: Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2010 - 2014

Lp.	Rodzaj świadczenia	2010r.	2011r.	2012r.	2013	2014
1	Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	204	184	136	122	164
2	Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego	6	7	6	9	11

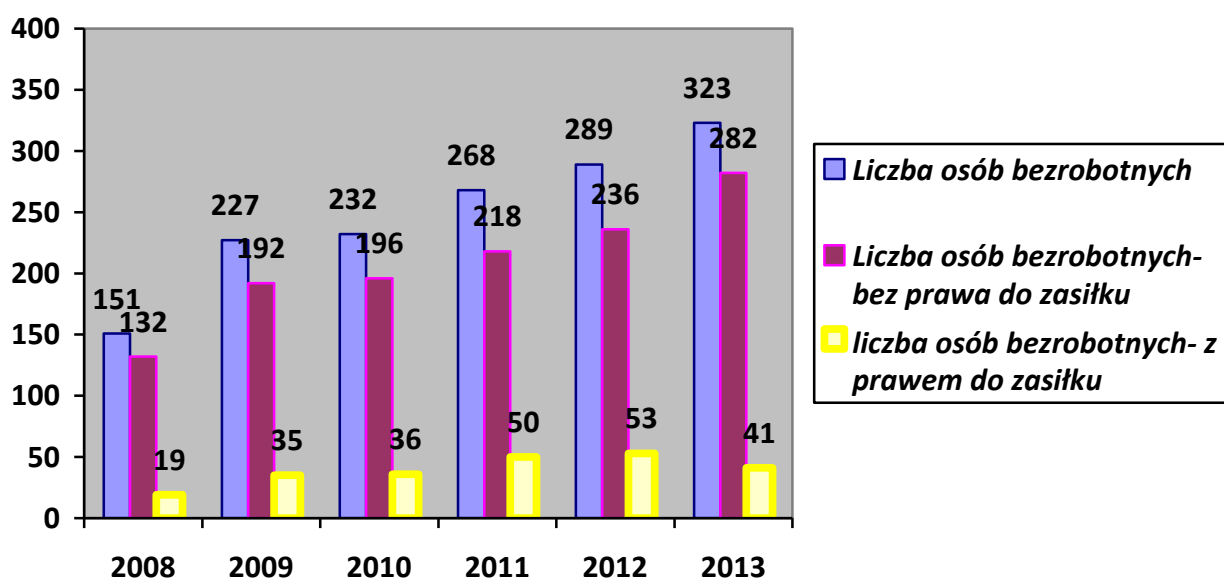
Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

VI.3. Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy. Polskie bezrobocie ma w dużym stopniu charakter bezrobocia długotrwałego. Bezrobotni długoterminowi, pozostający bez pracy dłużej niż rok, stanowią większość wśród bezrobotnych, a ich odsetek w latach 2001-2007 wyraźnie wzrósł (z 61% do 71%)¹.

Grupa bezrobotnych krótkoterminowych wykazuje się większą aktywnością na rynku pracy, częściej podejmuje prace dorywcze, a także częściej rejestruje się w urzędach pracy w celu znalezienia pracy, otrzymania świadczeń zdrowotnych oraz przysługującego części z nich zasiłku. Wykazują się także większą gotowością do podjęcia pracy. Bezrobotni pozostający bez pracy dłużej niż rok utrzymują się dzięki wsparciu rodziny i świadczeń pomocy społecznej. Bezrobocie przyczynia się do występowania wielu negatywnych zjawisk społecznych w życiu osób nieposiadających stale pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Budzi obawy o własny los i możliwości przetrwania całej rodziny, a także odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa i marginalizacji społecznej. Z informacji Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że znaczna część mieszkańców w wieku produkcyjnym nie posiada zatrudnienia i szuka wsparcia w instytucjach pomocowych na terenie gminy. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące osób bezrobotnych w powiecie Żyrardowskim.

Wykres 4: Liczba osób bezrobotnych w latach 2008-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji PUP w Żyrardowie o sytuacji na lokalnym rynku pracy w Gminie Radziejowice

¹ B. Wciórka. 2007. *Bezrobotni o swojej sytuacji życiowej. Komunikat z badań*. Warszawa: CBOS, BS/56/2007, s. 2.

Ilość bezrobotnych w 2009 roku wzrosła o 76 osób w porównaniu do końca roku 2008. Od roku 2009 liczba osób bezrobotnych w sposób systematyczny zaczęła wzrastać, co spowodowane mogło być kryzysem gospodarczym. Powyższy wykres przedstawia liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych w Radziejowicach w latach 2008- 2013.

Tabela 7: Struktura Bezrobocia w latach 2008-2013

Lata	Kobiety	Bezrobotni do 25 r. życia	Długotrwale bezrobotni	Kobiety- brak zatrudnienia po urodzeniu dziecka	Bezrobotni pow. 50 r.ż	Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	Bezrobotni po odbyciu kary pozbawienia wolności	Bezrobotni- niepełnosprawni
2008	73	38	69	14	31	34	4	9
2009	94	62	77	14	46	57	7	6
2010	106	68	93	18	48	67	3	5
2011	131	55	117	17	70	89	7	9
2012	141	60	125	20	72	100	9	9
2013	152	65	170	31	74	86	7	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji PUP w Żyrardowie o sytuacji na lokalnym rynku pracy w Gminie Radziejowice

W Radziejowicach osoby bezrobotne stanowią liczną grupę osób korzystających ze wsparcia ze środków społecznych. Takim osobom pracownicy socjalni pomagali w uzyskaniu odpowiednich kwalifikacji zawodowych, zwiększaniu aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w dążeniu do samodzielności, a także readaptacji do środowiska. Na terenie gminy realizowany jest projekt „Moja szansa”.

Celem głównym projektu jest wzmocnienie aktywności klientów pomocy społecznej oraz podniesienie kompetencji zawodowych i społecznych osób będących klientami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach. Projekt ma na celu walkę ze stereotypem odnoszącym się do roli kobiety (kobieta – gospodyni domowa, matka) i do roli mężczyzn (mężczyzna – żywiciel rodziny, niezaangażowany w prace domowe, silniejszy fizycznie i psychicznie). Projekt „Moja szansa” ma również za zadanie, dzięki aktywizacji społeczno – zawodowej spowodować wyjście uczestników projektu poza system pomocy społecznej oraz ich rodzin dzięki wykorzystaniu wiedzy oraz zasobów, które nabyli podczas uczestnictwa w szkoleniu.

Od 2009r. do udziału w projekcie przystąpiło oraz ukończyło 26 beneficjentów w tym 17 kobiet i 9 mężczyzn. Były to osoby spełniające kryteria wyboru, dysponujące odpowiednim stopniem motywacji i potencjału do uczestnictwa w zatwierdzonym programie aktywizującym i wspierającym z którymi zawarto kontrakty socjalne. Były to osoby zagrożone wykluczeniem społecznym korzystające z pomocy społecznej, które nie pracowały – były bezrobotne lub nieaktywne zawodowo w wieku aktywności zawodowej. Osoby te wymagały intensywnej aktywizacji społeczno – zawodowej. Ponadto beneficjenci ostatecznie byli osobami z terenów wiejskich z utrudnionym dostępem do różnych form edukacji, którzy posiadali bardzo niskie kwalifikacje zawodowe bądź wcale ich nie posiadali.

Od 2009r. beneficjenci wzięli udział w spotkaniach indywidualnych i grupowych z psychologiem oraz z doradcą zawodowym. Mieli możliwość według zaleceń doradcy zawodowego ze skorzystania z kursów zawodowych takich jak: „Kurs aranżacji terenów zielonych”, „Magazynier z obsługą programów komputerowych i obsługą wózka widłowego”, „Technolog robót wykończeniowych w budownictwie”, „Obsługa kas fiskalnych”, „Szkolenie zawodowe dla opiekunek osób starszych”, „Kurs komputerowy”, „Nowoczesne techniki wykańczania wnętrz”, „Kurs magazynier”, „Kurs wizażu”, „Kurs blacharz – dekarz”, „Kurs - brukarz”.

Analiza SWOT dla problemu bezrobocia

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych.

Bezrobocie występuje wówczas, gdy liczba osób poszukujących pracy jest większa niż liczba ludzi zdolnych do pracy, chcących pracować i akceptujących istniejący poziom wynagrodzeń.

Przyczyną dużego wzrostu bezrobocia stała się recesja ekonomiczna, niedostosowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy do ofert rynku pracy, wprowadzenie nowych technologii oszczędzających pracę ludzką, restrukturyzacja przemysłu.

Skutkami bezrobocia dla większości osób bezrobotnych są: pogorszenie standardu życia, izolacja społeczna, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym. Bezrobocie prowadzi również do wzrostu przestępczości i pogłębiającego się niedostatku.

W ujęciu ekonomicznym bezrobocie jest stanem na rynku pracy, gdzie przy danym poziomie płac osoby zdolne do pracy i chcące pracować nie mogą znaleźć zatrudnienia.

W praktyce pojęciem bezrobocia posługujemy się w odniesieniu do osób niezatrudnionych i nie prowadzących działalności gospodarczej, a jednocześnie znajdujących się w grupie

aktywnej zawodowo. Ludność aktywna zawodowo to wszystkie osoby w wieku produkcyjnym, gotowe i zdolne do podjęcia pracy.

Do aktywnych zawodowo nie można zaliczać:

- osób uczących się,
- emerytów i rencistów,
- osób niepełnosprawnych
- niezdolnych do podjęcia zatrudnienia,
- osób aresztowanych i odbywających karę pozbawienia wolności,
- osób, które nie poszukują pracy, mimo iż nie posiadają zatrudnienia.

Mocne strony	Słabe strony
• podnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwale, • odpowiednie przygotowanie pracowników ośrodków pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi, • wdrażanie lokalnych programów aktywizujących bezrobotnych, • pojawianie się nowych miejsc pracy w związku z realizacją projektów UE, • stały kontakt pracowników urzędu pracy z pracodawcami, • zwiększanie oferty aktywizujących programów rynku pracy, • rozszerzanie współpracy ośrodki pomocy społecznej – powiatowy urząd pracy w ramach zawartego Porozumienia na temat wymiany informacji	• występowanie wysokiego bezrobocia długotrwałego, • występowanie zjawiska pokoleniowego dziedziczenia bezrobocia, • nadal niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych, • brak organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym. • niedostosowany system szkoleń do potrzeb rynku pracy (kształcenie w zawodach deficytowych), • sezonowość rynku pracy, • brak szczegółowych analiz lokalnego rynku pracy, • nierównomierny rozwój gmin w powiecie, • stosunkowo wysoka liczba osób bezrobotnych do 25 r. ż. lub bez wykształcenia
Szanse	Zagrożenia
• istnienie lokalnych i regionalnych działań skierowanych do długotrwale bezrobotnych, • powiązanie programów dla bezrobotnych długotrwale z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacji, • wzrost dostępności kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich, • wzrost liczby ludności posiadającej lepsze wykształcenie • poprawa sytuacji na rynku pracy szczególnie na obszarach wiejskich,	• mała mobilność zawodowa i geograficzna, • występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia. • utrzymywanie się niekorzystnej relacji liczy osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym • niewystarczająca rola aktywnej polityki rynku pracy • nieadekwatny system kształcenia w celu uzyskania konkretnego zawodu, • duża niepewność i niestabilność rynku pracy,

• rozbudowane poradnictwo zawodowe w urzędzie pracy, • wzrost samozatrudnienia, • promowanie ekonomii społecznej	• emigracja wykształconej młodzieży, • pogarszająca się kondycja lokalnych zakładów pracy, • niewystarczająca liczba doradców zawodowych i pośredników pracy w urzędzie pracy
--	---

VI.4. Ubóstwo

Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines. Z powodu podejmowania prac dorywczych i potrzeby oszczędzania, takie osoby nie uczestniczą czynnie w życiu społecznym ani nie korzystają z dóbr kulturowych. W takich rodzinach często istnieje przyzwolenie na łamanie norm społecznych, występują liczne konflikty i napięcia między członkami rodziny, jak również przemoc. Ubóstwo można rozpatrywać z punktu widzenia jednostek i rodzin, borykających się ze stałym brakiem środków finansowych. Staje się ono kwestią społeczną, gdy natężenie i skala sytuacji charakteryzujących je wywiera destrukcyjny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy całego kraju. Do grup szczególnie zagrożonych ubóstwem można zaliczyć rodziny, w których członkowie utrzymują się z niezarobkowych źródeł, innych niż renta czy emerytura.

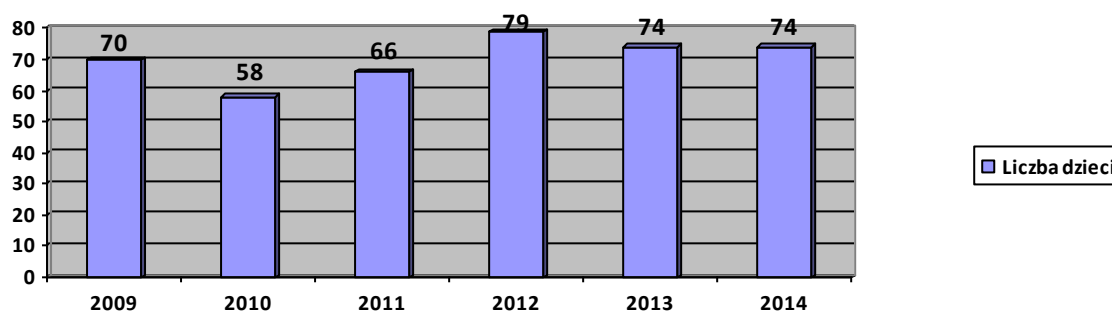
Utrwalanie się biedy powoduje zmianę stylu życia rodziny oraz przyczynia się do powstania wielu niekorzystnych zjawisk, jak: zaniedbania w opiece i wychowaniu, alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość.

Ubóstwo jest najczęstszym powodem zwracania się o pomoc społeczną mieszkańców Radziejowice. Rodziny, które nie posiadają wystarczających środków materialnych do zaspokajania podstawowych potrzeb zostały objęte pomocą dożywiania.

Dla dzieci z terenu gminy Radziejowice prowadzone jest dożywianie w placówkach oświatowych znajdujących się zarówno na terenie gminy jak i poza.

Poniższy wykres prezentuje liczbę dzieci objętych pomocą w formie gorącego posiłku.

Wykres 5: Liczba dzieci objętych pomocą w formie gorącego posiłku.

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań z zakresu dożywiania.

Analiza SWOT dla problemu UBÓSTWA

Pojęcie ubóstwa w niniejszej strategii pojmowane jest jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Ubóstwo odnosi się do osób, rodzin i grup, których środki materialne, kulturowe i socjalne są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum w kraju zamieszkania. Istnieją trzy typy ubóstwa: ekonomiczne, społeczne i polityczne. W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej osoby ubiegające się o udzielenie pomocy muszą spełnić jeden z warunków, jakim jest kryterium dochodowe. Dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 542,00 zł., dla osoby w rodzinie wynosi 456,00 zł.

Ubóstwo jest jednym z czynników wpływającym na zjawisko wykluczenia społecznego. Wykluczenie społeczne to sytuacja, która uniemożliwia lub w sposób znaczny utrudnia jednostce lub grupie zgodnie z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych, infrastruktury społecznej - gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Wykluczenie społeczne to brak lub ograniczenie możliwości uczestniczenia, wypełniania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności osób ubogich.

Wykluczenie dotyczy osób i rodzin, które:

- żyją w niekorzystnych warunkach materialnych /ubóstwo materialne
- nie posiadają odpowiednich kwalifikacji umożliwiających wejście na rynek pracy
- nie potrafią się dostosować się do zmieniających się warunków społeczno-ekonomicznych
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych zasobów społecznych na skutek niepełnosprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby lub innych cech indywidualnych
- są przedmiotem niszczącego działania innych osób: przemocy, szantaży, agresji.

Mocne strony	Słabe strony
- Niski wskaźnik zagrożenia ubóstwem monetarnym i niemonetarnym - Pozyskanie do współpracy organizacji pozarządowych - Aktywizacja społeczności lokalnych - Niska stopa bezrobocia - Dogodne położenie lokalizacyjne dla zakładania działalności gospodarczej	- Wzrost liczby korzystających ze świadczeń pomocy społecznej - Wysoki wskaźnik bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - Zwiększająca się liczba osób długotrwale lub ciężko chory
Szanse	Zagrożenia
- Intensywniejsza pomoc rodzinom wielodzietnym - Istnienie systemowych programów - Bliskie położenie Warszawy - Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania różnych problemów społecznych - Pozyskiwanie środków unijnych w obszarze ekonomii społecznej	- Zwiększająca się liczba klientów pomocy społecznej - Brak aktywnej polityki rynku pracy i aktywnej polityki społecznej wobec rodzin bezrobotnych, wielodzietnych i z członkami osób niepełnosprawnych. - Niekorzystne trendy demograficzne i ekonomiczne - Niskie kryteria ustawowe pomocy społecznej, uniemożliwiające przyznawanie świadczeń osobom/rodzinom o niewielkim przekroczeniu kryterium dochodowego - Wysoka częstotliwość zatrudnieni mieszkańców na tzw. „umowy

VI.5. Bezdomność

Bezdomność określa się jako względną trwałą sytuację człowieka nie posiadającego miejsca spełniającego warunki mieszkalne, w którym mógłby stale i bez ograniczeń przebywać, ani aktualnej możliwości lub chęci uzyskania takiego miejsca.² Kategoria bezdomnych jest efektem niewłaściwej realizacji mieszkalnictwa, będącego funkcją socjalną państwa. Bezdomność może być również efektem dobrowolnie podjętej decyzji o wyborze takiego stylu życia, występowania patologii w rodzinie, jak również może być wynikiem eksmisji, stanowiącej jedną z częstszych przyczyn bezdomności. Skala bezdomności w Polsce jest trudna do oszacowania, co wynika z dużej mobilności takich osób oraz braku meldunku. W przybliżeniu liczbę bezdomnych szacuje się w przedziale między 30 i 300 tysiącami osób, z czego 30-40% stanowi bezdomność „uliczną”, około 60% bezdomnych przebywa w placówkach, i ledwie 2-4% przebywa w mieszkaniach wspieranych.³ Wśród bezdomnych przeważają osoby starsze, matki z nieletnimi dziećmi, pełne rodziny nieposiadające środków finansowych na opłacenie czynszu, jak również osoby opuszczające zakłady karne. Większość bezdomnych żyje w ubóstwie, będąc na całkowitym lub częściowym utrzymaniu schronisk oraz podejmując dorywcze prace. Ze zjawiskiem bezdomności wiążą się również niekorzystne zjawiska, jak przestępczość wśród bezdomnych, ich zły stan zdrowia, uzależnienia.

W latach 2013-2014 na terenie Gminy Radziejowice przebywały 3 osoby bezdomne przebywające w pustostanach. Pracownicy Socjalni wraz z Policją co roku w okresach zimowych monitorują osoby zagrożone zamarznięciem. Osoby te nie chcą korzystać z pomocy placówek dla osób bezdomnych oferujących noclegi wraz z wyżywieniem oraz kompleksową opieką (np. dostęp do lekarza). Najczęstszym powodem odmowy skorzystania z takiej formy pomocy jest absolutny zakaz spożywania alkoholu w placówce.

Analiza SWOT problemu bezdomności

Mocne strony	Słabe strony
• Zmiana postrzegania problemu – dopuszczenie istnienia przyczyn bezdomności niezależnych od osoby bezdomnej, • Istnienie programów administracji samorządowej w zakresie bezdomności • Tworzenie sieci placówek pomocowych dla osób bezdomnych (też poprzez nawiązywanie kontaktów z tymi	• Brak mieszkań socjalnych i komunalnych • Problemy związane z refundacją kosztów pomocy (np. kwestie związane z meldunkiem) • Trudności ze świadczeniem pomocy, szczególnie gdy brak jest woli zmiany swej sytuacji ze strony osoby bezdomnej • Brak standaryzacji usług dla osób

² Piekut-Brodzka D. (2000). *O bezdomnych i bezdomności*, Warszawa, s. 42. Za: Głębicka K. (2004) *Polityka społeczna państwa polskiego u progu członkostwa w Unii Europejskiej*. Radom: Instytut Technologii Eksploatacji., s. 178.

³ Informacja o działaniach w zakresie niesienia pomocy bezdomnym oraz osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym w okresie zimy 2007/2008, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Warszawa 2008.

placówkami)	bezdomnych • Brak koordynacji działań pomocowych dla osób bezdomnych • Brak monitoringu losów osób bezdomnych otrzymujących pomoc • Brak oceny efektywności świadczonej pomocy osobom bezdomnym
Szanse	Zagrożenia
• Stworzenie standardów pomocy osobom bezdomnym • Ograniczenie biurokracji podczas pomagania osobom bezdomnym • Większe zaangażowanie podmiotów trzeciego sektora w pomoc bezdomnym • Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów pomocowych • Lokalne kampanie społeczne na temat bezdomności	• Ubożenie społeczeństwa- większa liczba osób zagrożonych wykluczeniem • Brak wyraźnej polityki wspierającej rozwój mieszkalnictwa (socjalnego, komunalnego, mieszkań chronionych) • Wysokie koszty organizacji i prowadzenia placówek wsparcia dla osób bezdomnych

VI.6. Niepełnosprawność

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych uchwalona 1 sierpnia 1997 r. określa niepełnosprawnego jako osobę, której obniżona sprawność funkcjonalna (sensoryczna, fizyczna i/lub psychiczna) trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról właściwych dla płci i wieku, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.⁴

W Polsce liczba niepełnosprawnych wzrasta, co może wiązać się między innymi ze starzeniem się społeczeństwa. Natężenie zjawiska niepełnosprawności nasila się z wiekiem. Starzenie się społeczeństwa jest związane ze zmniejszaniem się odsetka nowonarodzonych oraz wydłużaniem przeciętnego trwania życia. Wśród osób starszych, obok inwalidztwa, problemem jest również samotność, choroba, życie w ubóstwie, poczucie braku przydatności.

Osoby starsze coraz częściej nie mogą też liczyć na pomoc rodziny, gdyż występuje duża ruchliwość przestrzenna i takie osoby nie mają nikogo bliskiego, kto mieszkałby w pobliżu ich miejsca zamieszkania. Do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności można zaliczyć choroby, wypadki, zatrucia i urazy. Często niepełnosprawność jest wynikiem przewlekłej choroby. Należy zaznaczyć, że częstość występowania chorób przewlekłych wzrasta wraz z wiekiem.

Analiza SWOT dla problemu niepełnosprawności

*Osoby z niepełnosprawnością mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami (Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych)*⁴¹. Jest to więc grupa mieszkańców powiatu, wymagająca szczególnej pomocy w różnych sferach życia.

⁴ Karta Praw Osób Niepełnosprawnych uchwalona z dnia 1 sierpnia 1997 r. (Dz.U. Nr 50, poz. 415).

Wyróżniamy trzy stopnie niepełnosprawności: lekki, umiarkowany i znaczny. Każdy z tych stopni określa stan zdrowia z uwzględnieniem kryterium zawodowego.⁴²

Zakład Ubezpieczeń Społecznych orzeka o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy (do celów rentowych), zaś Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełno-sprawności orzekają do celów poza rentowych o niepełnosprawności (w stosunku do osób do 16 r.ż.) oraz o stopniu niepełnosprawności (wobec osób powyżej 16 r.ż.).

Osobom z orzeczoną znaczną niepełnosprawnością przysługuje zasiłek pielęgnacyjny (analogicznie: świadczeniobiorcom rent inwalidzkich z ZUS z tytułu I grupy inwalidztwa lub całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji). Świadczenie pieniężne wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych nosi nazwę dodatku pielęgnacyjnego

Mocne strony	Słabe strony
• Wzrost świadomości społecznej odnośnie problematyki osób niepełnosprawnych • Wzrost aktywności osób niepełnosprawnych i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych. • Zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową, • Współpraca instytucji samorządowych z pozarządowymi, • Przepływ informacji między podmiotami pomocowymi, • Rozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw charytatywnych i filantropijnych	• Brak specjalistycznego informatora, skierowanego do osób niepełnosprawnych i ich otoczenia, • Nierównomierna i niewystarczająca oferta w gminach pomocy osobom niepełnosprawnym, • Niedostateczna baza rehabilitacyjna, • Niewielka liczba kampanii informacyjno - edukacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji, • Brak placówki dziennej pomocy osobom niepełnosprawnym w stopniu znacznym, • Brak wolontariuszy i/lub asystentów osoby niepełnosprawnej, • Brak infrastruktury transportowej dla osób niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
• Postępująca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, • Działania edukacyjne na temat potrzeb osób niepełnosprawnych, • Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym, • Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej.	• Pogorszenie kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin • Niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju, • Niewystarczające upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw, • Wzrastające zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne

VI.7. Uzależnienia- alkoholizm i narkomania

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiąże się nie tylko konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, ale również stanowi ona problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych.

Ocenia się, że około 4-5 milionów Polaków nadużywa alkoholu, zaś trwale uzależnionych jest ponad 1,5 miliona osób. Liczbę uzależnionych wśród młodzieży szacuje się na około 1,5 miliona osób. Niepokojące jest zjawisko stałego obniżania się granicy wieku inicjacji alkoholowej młodzieży.⁵

Do ujemnych społecznych skutków alkoholizmu można zaliczyć spadek wydajności pracy, występowanie chorób związanych z nadużywaniem alkoholu, jak nadciśnienie, udar mózgu, nowotwory, marskość wątroby, zespół uzależnienia psychicznego. Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy oraz wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich. W 2012 roku na terenie gminy **Radziejowice 80 podmiotów gospodarczych prowadzi sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych :**

- a. do spożycia poza miejscem sprzedaży- 59
- b. do spożycia w miejscu sprzedaży- 21

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest instytucją, której działania mają na celu przeciwdziałanie problemom związanym z nadużywaniem oraz uzależnieniem od alkoholu.

Do Komisji w 2012 roku nie wpłynął żaden wniosek o podjęcie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła 12 posiedzeń na których rozpatrywała i ewentualnie zobowiązywała określone osoby motywując do podjęcia leczenia, w tym celu sekretarz GKRPA sporządził 46 wezwań dla osób zgłoszonych do Komisji.

Przeprowadzono 33 rozmowy z 10 osobami z problemem oraz z 3 osobami zgłaszającymi.

Komisja w trakcie posiedzeń zaopiniowała zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Nr III/20/2002 z dnia 30 grudnia 2002 roku 13 wniosków o sprzedaż alkoholu, w tym pozytywnie;

- 7 wniosków na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży
- 4 wniosków na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży
- 2 wnioski na jednorazową sprzedaż napojów alkoholowych podczas imprez plenerowych na terenie Gminy Radziejowice.

W roku 2012 roku żaden wniosek na sprzedaż napojów alkoholowych nie został zaopiniowany negatywnie.

W sierpniu 2012 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skontrolowała 4 punkty sprzedaży alkoholu na podstawie upoważnień Wójta do przeprowadzenia kontroli zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2014r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządziła 70 wezwań dla osób zgłoszonych do Komisji. Komisja 39 razy rozmawiała z osobami zagrożonymi uzależnieniem, sporządzono 10 wniosków do Sądu o skierowanie na przymusowe leczenie stacjonarne, z czego Sąd zwrócił 3 wnioski (jedna osoba zmarła).

W ramach działań profilaktycznych dofinansowano zajęcia w szkołach: „Przemoc wśród dzieci i

⁵ Minkiewicz A. (2001) Patologia społeczna. W: Kurzynowski A. (red.), *Polityka społeczna*. Warszawa: Instytut Gospodarstwa Społecznego SGH, s. 291-292.

młodzieży”, „Praca z uczniem z zaburzeniami zachowania”, „Czy dokuczanie jest przemocą”, „Stop cyberprzemocy”, „Powiedz nie”, „Kłopoty Misia Zdzisia”, „Bella”, turniej Memoriał im. Tadeusza Kłucińskiego, turniej piłki siatkowej Ziemia Chełmońskiego, zajęcia dla seniorów, Dzień Dziecka. Komisja wydała też trzy wnioski na jednorazową sprzedaż alkoholu, 1 wniosek na sprzedaż alkoholu w miejscu sprzedaży -bar (piwo). W minionym roku nie działał punkt realizujący porady psychologiczne.

Kolejnym problemem związanym z kwestią zdrowia jest narkomania. Według WHO narkomania jest to stan zatrucia okresowego lub chronicznego, spowodowany powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej. Problem narkomanii dotyczy szczególnie ludzi młodych, a rynek narkotykowy rozwija się przede wszystkim w szkołach.

Analiza SWOT problemu alkoholizmu lub narkomanii/ przemocy domowej

Powyższy problem społeczny definiowany jest jako *zespół zjawisk psychicznych lub somatycznych wynikających z działania środków odurzających lub substancji psychotropowych na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem.*

Mocne strony	Słabe strony
• Odpowiednio przygotowanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, • Istnienie organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi; współpraca władz lokalnych i regionalnych z tymi organizacjami • dobra współpraca z kościołem, • Funkcjonowanie Gminnej Komisji d.s. rozwiązywania problemów alkoholowych • Przygotowana kadra do pracy z ofiarami przemocy wewnątrzrodzinnej, • Ustawowa możliwość oczekiwania, że sprawca przemocy opuści lokal zamieszkania	• Brak bazy lokalowej i bazy leczenia odwykowego – szczególnie w zakresie stosownego wyposażenia, • Brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy • Niewystarczająca efektywność wykorzystywania środków z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, • Niewłaściwa (lub jej brak) komunikacja wymiana pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się uzależnieniami – szczególnie w zakresie dzielenia się doświadczeniami i informacjami • Niski odsetek udziału społeczności lokalnych w działaniach pomocowych, • Niewystarczający stan zatrudnienia w lecznictwie. • Znaczne przyzwolenie społeczne na picie alkoholu, również dla młodzieży; • Niska świadomość problemu społecznego alkoholizmu w Polsce wśród mieszkańców gminy • Wczesna inicjacja użycia środków psychoaktywnych, w tym alkoholu • Niewystarczająca liczba miejsc pobytu

	dla ofiar przemocy, Niski poziom egzekucji opuszczania lokalu mieszkalnego przez sprawców (zamiast ofiar) Brak fizycznej możliwości odseparowania sprawcy od ofiar(-y) przemocy
Szanse	Zagrożenia
- Traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego, - Zainteresowanie fachowców różnych dziedzin współpracą na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, - Brak przyzwolenia społecznego w gminie na zjawisko narkomanii - Zaangażowanie środków Unii Europejskiej w nowoczesne programy profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, - Orzeczenia sądów o potrzebie podjęcia terapii wobec sprawców przemocy wewnątrzrodzinnej, - Możliwości pozyskiwania środków na organizowanie terapii dla sprawców przemocy wewnątrzrodzinnej.	- Zbyt łatwa dostępność do alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych; - Niedostatecznie rozbudowany system profilaktyki uzależnień dla młodzieży; - Niewystarczająca świadomość osób odpowiedzialnych za dzieci i młodzież na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami; - Ograniczone możliwości sprostania potrzebom osób uzależnionych, - Brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, - Niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych, - Niedostateczny dostęp osób uzależnionych do informacji o możliwych formach pomocy - Zwiększona podatność osób z uzależnieniami na popełnianie czynów karalnych - Trudności uzyskiwania od sądów orzeczeń o opuszczeniu lokalu przez sprawców przemocy - Trudności w komunikacji z prokuraturą, w obszarze nie umarzania postępowań w sprawach przemocy wewnątrzrodzinnej przez prokuratury, - Niska świadomość społeczna w zakresie „wychowania bez przemocy” (pokoleniowo przekazywane wzorce „stosowania klapsów”).

VI.8. Bezpieczeństwo publiczne

Przestępczość jest jednym ze zjawisk społecznych, które mają negatywny wpływ na

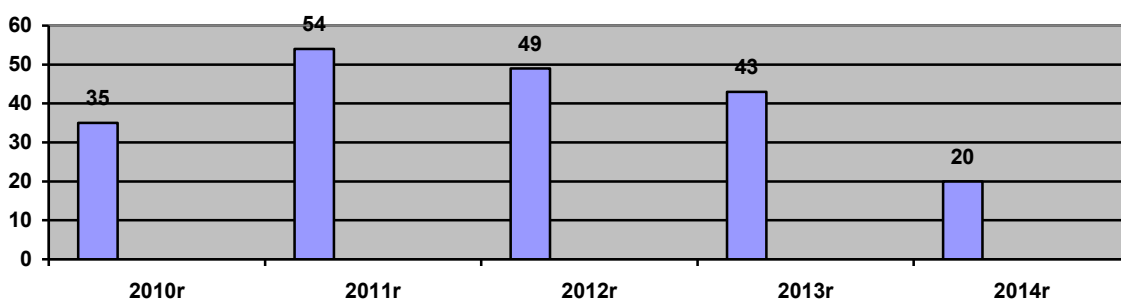
funkcjonowanie lokalnej społeczności. Według danych Komendy Policji w Żyrardowie liczba popełnionych przestępstw powoli maleje.

Przemoc w rodzinie jest zamierzonym i wykorzystującym przewagę sił działaniem skierowanym przeciw członkom rodziny, naruszającym ich prawa i dobra osobiste, powodującym cierpienia i szkody. Przemoc w rodzinie często ma swoje źródło w uzależnieniach od alkoholu i substancji psychoaktywnych. Narażone na nią są częściej kobiety, dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne, rzadziej mężczyźni. Przemoc przybiera formy fizycznego, psychicznego znęcania się, a także przemoc seksualnej bądź zaniedbania. Poniższe zestawienia obejmują wydarzenia z terenu Gminy Radziejowice w zestawieniu z latami poprzednimi celem zobrazowania dynamiki poszczególnych kategorii przestępstw .

Dane pochodzą ze Sprawozdania z działalności Komisariatu Policji w Mszczonowie w 2014r.

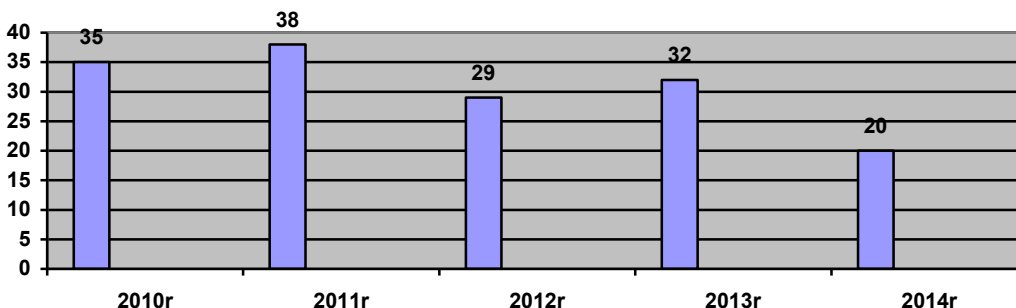
kradzież art. 278§1 kk:

- 2010r – 35 postępowań;
- 2011r – 54 postępowań;
- 2012r – 49 postępowań;
- 2013r – 43 postępowań;
- 2014r – 20 postępowań

kradzież z włamaniem art. 279§1 kk:

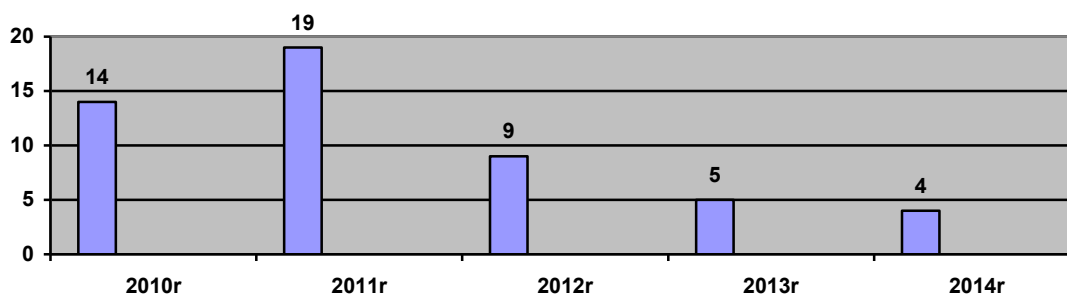
- 2010r – 35 postępowań;
- 2011r – 38 postępowań;
- 2012r – 29 postępowań;
- 2013r – 32 postępowań;
- 2014r – 21 postępowań;

uszkodzenie mienia art. 288§1 kk:

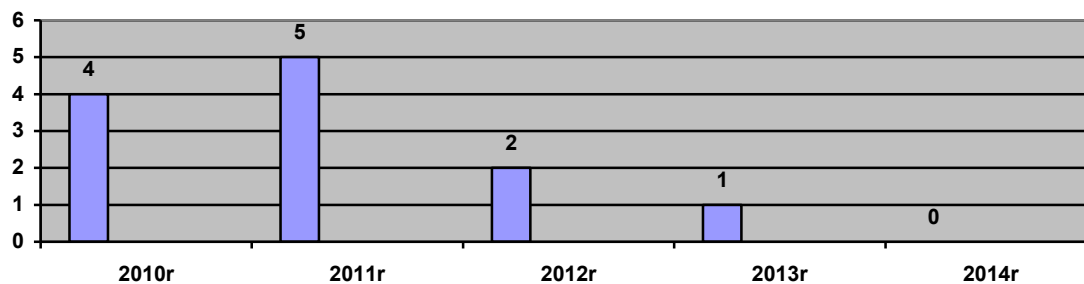
- 2010r – 14 postępowań;
- 2011r – 19 postępowań;
- 2012r – 9 postępowań;

- 2013r – 5 postępowań;
- 2014r – 4 postępowania

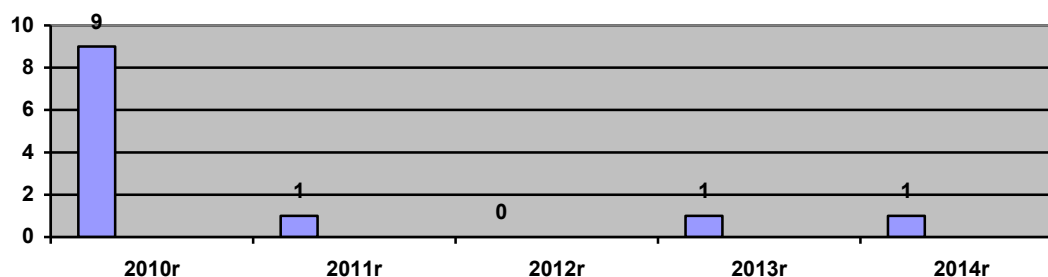
Rozbój/ wymuszenie rozbójnicze art. 280§1 kk i 281§1 kk :

- 2010r – 4 postępowania;
- 2011r – 5 postępowań;
- 2012r – 2 postępowania
- 2013r – 1 postępowanie;
- 2014r - 0

uszkodzenie ciała art. 157 kk.

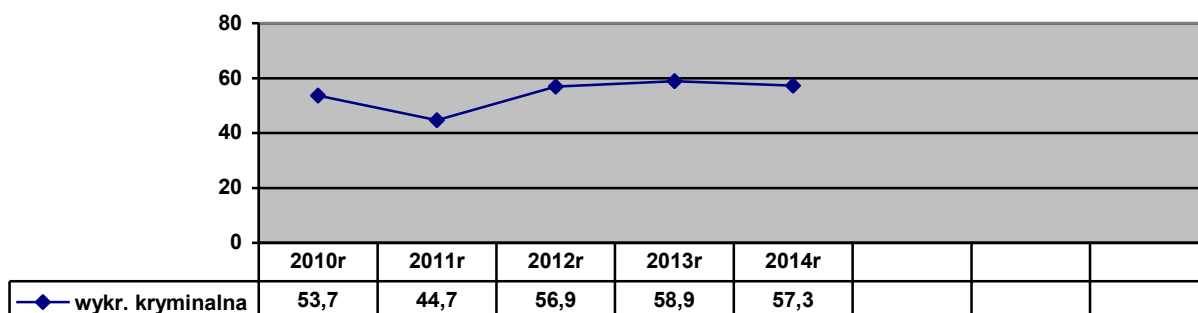
- 2010r – 9 postępowań;
- 2011r – 1 postępowanie;
- 2012r – nie odnotowano
- 2013r – 1 postępowanie;
- 2014r – 1 postępowania

Bójka – pobicie

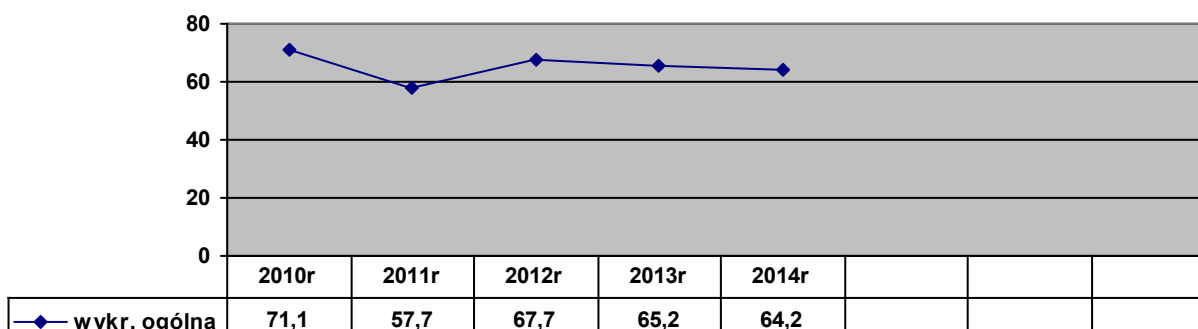
- 2014r – 4 postępowania;

wykrywalność przestępstw kryminalnych :

odnotowano spadek wykrywalności o 1,57% w stosunku do 2013r;

wykrywalność ogólna wszystkich przestępstw: :

-odnotowano spadek wykrywalności o 0,9% w stosunku do 2013r

W zakresie osiągniętych wyników odnotowano poniższe wzrosty i zniżki wykrywalności w zakresie procentowym:

-wykrywalność w 7 kategoriach przestępstw :

➤ spadek o 1,18 % w odniesieniu do 2013r z 46,56 % do 45,38 %

-wykrywalność przestępstw kryminalnych:

➤ spadek o 1,57 % w odniesieniu do 2013r z 58,92 % do 57,36 %

-kradzież cudzej rzeczy

➤ wzrost o 2,8 % w odniesieniu do 2013r z 41,08 % do 43,9 %

-kradzież cudzej rzeczy

➤ wzrost o 2,8 % w odniesieniu do 2013r z 41,08 % do 43,9 %

-ustawa o narkomanii

➤ wzrost o 14 % w odniesieniu do 2013r z 86 % do 100 %

-przestępstwa gospodarcze

➤ spadek o 6,25 % w odniesieniu do 2013r z 50 % do 43,75 %

-kradzież z włamaniem

➤ spadek o 6,66 % w odniesieniu do 2013r z 53,09 % do 47,32 %

-uszkodzenie mienia :

➤ spadek o 13,89 % w odniesieniu do 2013r z 38,89 % do 25 %

-bójka, pobicie

➤ spadek o 16,67 % w odniesieniu do 2013r z 50 % do 33,33 %

-uszczerbek na zdrowiu

➤ spadek o 25 % w odniesieniu do 2013r z 100 % do 75 %

W całym 2014r na terenie Gminy Radziejowice doszło do 81 kolizji drogowych (103 w 2013r)

oraz 9 wypadków drogowych (10 w 2013r) w tym 3 ze skutkiem śmiertelnym. W wyniku zdarzeń rannych zostało 15 osób.

Do głównych przyczyn wypadków zaliczyć należy :

- nie przestrzeganie pierwszeństwa przejazdu;
- nadmierna prędkość
- poruszanie się przez pieszych po jezdni po zmroku.

W 2014r na terenie Gminy Radziejowice dokonano zatrzymania 16 nietrzeźwych kierujących w tym :

- 4 nietrzeźwych kierujących pojazdami jako sprawców przestępstwa;
- 12 nietrzeźwych kierujących jako sprawców wykroczeń

VI.9 Sytuacja osób starszych

Liczba osób starszych , emerytów, rencistów z roku na rok zwiększa się. Prognozy demograficzne wskazują, że w kolejnych latach procent osób w starszym wieku w całej populacji będzie systematycznie wrastać.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć : samotność, przewlekłą chorobę, niepełnosprawność, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a jeśli już mieszkają razem z dziećmi, to przede wszystkim ich świadczenia emerytalne stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodzin wielopokoleniowych.

Ludzie starsi objęci systemem pomocy społecznej w Radziejowicach korzystają z różnych form wsparcia, w tym między innymi :

- usług opiekuńczych,
- pomocy materialnej,
- uczestnictwa w klubach seniora,
- pobytu w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo - pielęgnacyjnym.

Starość jest okresem trudnym, człowiek musi zostać do niej odpowiednio przygotowany.

Znamienną rolę w tym procesie odgrywają Kluby Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, instytucje wspierające osoby starsze, rodzina, znajomi i cała społeczność.

W związku z postępującym procesem starzenia się ludności naszego kraju następuje systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Analogiczną sytuację można zaobserwować również w naszej gminie. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 14 % ogółu mieszkańców. Zwiększa się również zapotrzebowanie na usługi opieki instytucjonalnej.

W 2012 roku 3 osoby starsze, chore wymagające całodobowej opieki i pielęgnacji z terenu Gminy przebywało w domach pomocy społecznej oraz placówkach noclegowych.

W 2013 roku 5 osób starszych, chorych wymagających całodobowej opieki i pielęgnacji z terenu Gminy przebywało w domach pomocy społecznej oraz placówkach noclegowych.

W 2014 roku 7 osób starszych, chorych wymagających całodobowej opieki i pielęgnacji z terenu Gminy przebywało w domach pomocy społecznej oraz placówkach noclegowych.

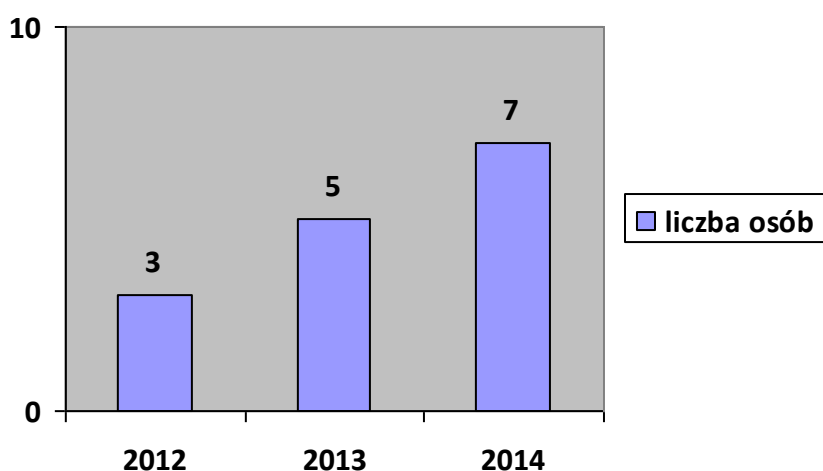
W latach 2012-2014 liczba osób starszych korzystających z instytucjonalnej formy pomocy istotnie uległa zwiększeniu. Zaznaczyć należy, że za pobyt tych osób w placówkach znaczącą część kosztów pobytu pokrywa Gmina Radziejowice. Koszt miesięczny pobytu w DPS zgodnie z

Zarządzeniem nr 10/2014 Starosty Powiatu Żyrardowskiego z dnia 19 marca 2014r. koszt pobytu w domach na terenie Powiatu kształtował się na poziomie:

- 1) Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku w Żyrardowie przy ul. Sosabowskiego 23 – 2 850 zł
- 2) Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Żyrardowie przy ul. Limanowskiego 32B – 2 869 zł
- 3) Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Hamerni, Tartak, gmina Radziejowice – 2 800 zł

Zwiększenie się liczby osób przebywających w placówkach wynika ze zmiany postaw członków najbliższej rodziny, którzy nie chcą sprawować opieki nad starszym i schorowanym członkiem rodziny.

Wykres 6: Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej oraz placówkach noclegowych

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

Wykres 7: Koszty pokrywane przez Gminę Radziejowice za pobyt w domach pomocy społecznej oraz placówkach noclegowych

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

Innym aspektem opieki nad osobami starszymi jest zapewnienie usług opiekuńczych, które pozwalają pozostać osobom starszym w ich miejscu zamieszkania, z którym najczęściej są związani emocjonalnie (jeżeli istnieje taka możliwość).

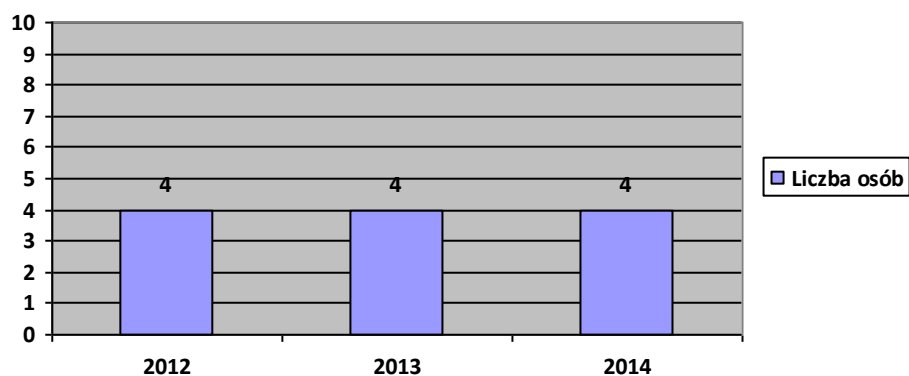
Na przestrzeni lat również ta forma opieki zmieniła się. W latach minionych najczęściej z usług opiekuńczych korzystały osoby samotne, nie posiadające rodziny.

W chwili obecnej z tej formy pomocy korzystają osoby posiadające członków rodzin, którzy wypełniają swoje zobowiązania wobec osób starszych. Konieczność korzystania z usług opiekuńczych wynika z aktywności zawodowej członków rodzin, nie są w stanie w czasie godzin pracy zapewnić choćby częściowej opieki osobom tego wymagającym.

Z początkiem 2015r. nastąpił wzrost liczby osób starszych wymagających usług opiekuńczych. W

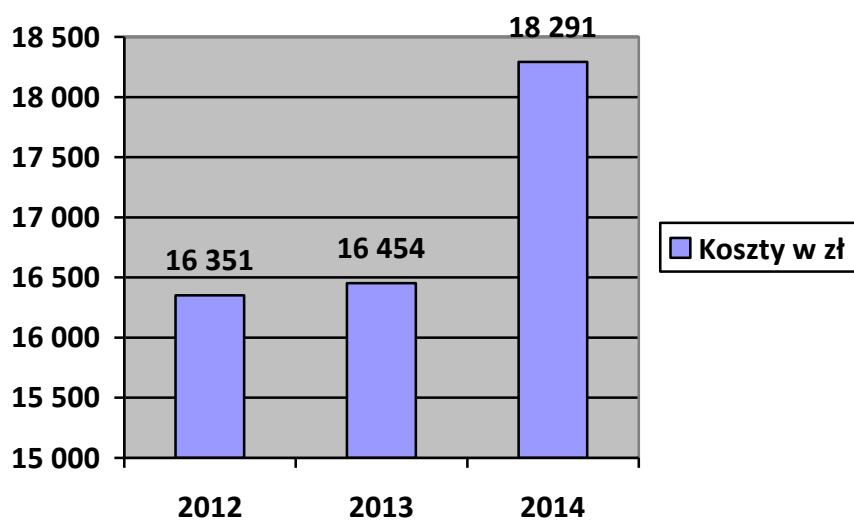
styczniu 2015r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęły 4 wnioski o objęcie osób starszych tą formą pomocy.

Wykres 8: Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

Wykres 9: Koszty poniesione przez Gminę Radziejowice na realizację zadania usługi opiekuńcze w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

Analiza SWOT dla problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Osoby długotrwanie lub ciężko chore – zgodnie z przyjętą definicją – to te, *które z powodu wieku lub choroby i związanych z nimi trudnościami życiowymi wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione*.

Z takim ujęciem długotrwałej choroby – jako ograniczenia samodzielności osoby – korespondują dwa świadczenia z pomocy społecznej. Są to:

- Usługi opiekuńcze (pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz inne-specjalistyczne potrzeby)
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze (dla osób ze schorzeniami psychiatrycznymi)

Mocne strony	Słabe strony
• Profesjonalne przygotowanie kadry w dziedzinie spraw osób starszych, • Wydłużenie średniego czasu trwania życia, • Możliwość realizowania się osób starszych w organizacjach samopomocowych, • Funkcjonujące na terenie gminy koła emerytów i rencistów, • Ulgi dla osób starszych w centrach rekreacji, • Placówki samorządowe i pozarządowe wspomagające osoby długotrwanie chore	• Niewystarczająca liczba osób zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej, zajmujących się problematyką osób starszych, • Wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej, • Marginalizowanie problemów osób starszych, • Ograniczony dostęp do domów pomocy społecznej, • Ograniczona liczba wolontariuszy mogących świadczyć pomoc osobom starszym, • Niski poziom życia osób starszych, • Zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na dwupokoleniową, z postępującym marginalizowaniem funkcji opiekuńczych wobec seniorów rodu, • Wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy, • Ograniczone możliwości kontynuowania przez osoby starsze aktywności zawodowej. • Niska kwota wsparcia w postaci zasiłków pieniężnych dla osób zagrożonych długotrwałą chorobą lub osób opiekujących się takimi osobami • Brak nieodpłatnego hospicjum domowego,
Szanse	Zagrożenia
• Dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej, • Wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych • Organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób starszych i chorych.	• Ograniczona liczba szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym, • Wzrastająca liczba osób samotnych, • Niedokładne rozpoznanie potrzeb osób starszych, • Migracja ludzi młodych na inne tereny, • Występowanie niekorzystnych zjawisk

• Podejmowanie działań na rzecz wsparcia społecznego osób przewlekle chorych – szczególnie z zaburzeniami psychicznymi • Inicjowanie powstawania „Uniwersytetu III wieku”	demograficznych, • Brak dziennych domów pomocy społecznej, • Długi czas oczekiwania na wizyty u lekarzy specjalistów,
--	---

VII. Analiza SWOT Gminy Radziejowice

Analiza SWOT jest użyteczną i coraz powszechniej stosowaną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Metoda ta łączy analizę wnętrza, jak i otoczenia organizacji oraz badanie szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizie SWOT poddawane są nie tylko przedsiębiorstwa, ale również powiaty, gminy czy miasta. Wnikliwe i rzetelne opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- mocne strony – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną, w chwili obecnej pozytywnie wyróżniające gminę w otoczeniu
- słabe strony - wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną, których niewyeliminowanie bądź niezniwelowanie siły ich oddziaływania będzie hamować rozwój
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów;
- zagrożenia - zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów;

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej w Radziejowicach można wskazać najważniejsze dla lokalnej społeczności problemy. W takim przypadku bardzo często stosuje się analizę SWOT, która pozwala na określenie deficytów, a co za tym idzie na wyłonienie potrzeb, jest metodą szans i zagrożeń. Dzięki analizie SWOT możemy określić słabe i mocne strony oraz najważniejsze czynniki zewnętrzne: szanse i zagrożenia.

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	
Mocne strony	Słabe strony
• źródła wody • tereny pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne • walory turystyczne • tereny zielone i rekreacyjne • dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna na poziomie podstawowym i gimnazjalnym • dobra współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, • środowiskowa opieka nad dziećmi i młodzieżą • aktywność placówek oświatowych • korzystna struktura wiekowa mieszkańców	• mała liczba zewnętrznych inwestorów • niski poziom przedsiębiorczości • mała aktywność społeczna • infrastruktura (drogi, wodociągi, kanalizacja) • ubóstwo • niewystarczająca ilość środków finansowych na pomoc społeczną • patologie społeczne • starzenie się społeczeństwa • brak mieszkań socjalnych • brak mieszkań chronionych • likwidacja zakładów pracy • bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych • przemoc w rodzinach • bezradność opiekuńczo-wychowawcza w wielu rodzinach • niski poziom wiedzy dot. pozyskiwania środków z

	UE przez organizacje pozarządowe. • brak jadłodajni i noclegowni • wandalizm • alkoholizm w wielu rodzinach • brak Centrum Integracji Społecznej • Słabo rozwinięty wolontariat na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych • Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej
UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	
Szanse	Zagrożenia
• położenie geograficzne • bliskość atrakcji turystycznych • walory przyrodniczo – krajobrazowe • historia gminy • uregulowanie systemu prawnego, • rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, • inicjowanie rozwoju wolontariatu • wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów społecznych • rozwój nowych form pomocy osobom wykluczonym oraz alternatywnych form zatrudnienia • dostępność środków unijnych na działania podejmowane przez jednostki samorządowe, przedsiębiorstwa prywatne oraz organizacje pozarządowe • rozwój trzeciego sektora, działającego na terenie miasta • rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą	• brak terenów inwestycyjnych • niedostosowanie szkolnego systemu do potrzeb lokalnych • brak instytucji infrastrukturalnych (energetyka, telekomunikacja) • brak spójnego i stabilnego systemu prawnego, • odpływ wykwalifikowanej kadry poza granice kraju, • brak środków finansowych na realizację ustawowych zadań, • wysokie bezrobocie, • zły system podatkowy, • wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień • niewystarczające dostosowanie do potrzeb społecznych rynku usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych • bierność grup społecznych zagrożonych negatywnymi procesami społecznymi • niekorzystne zmiany demograficzne (starzenie się społeczeństwa)

Mocną stroną Gminy Radziejowice jest silny, sprawnie działający samorząd mogący decydować o kierunku prowadzonej przez gminę polityki społecznej. Elementem wspomagającym i dającym dodatkowe szanse i możliwości w tej dziedzinie jest decentralizacja finansów publicznych, umożliwiającą sprawne dotarcie do ośrodków i instytucji realizujących politykę społeczną. Niestety istnieje również wiele słabych stron. Jedną z nich to brak rozwiniętego i specjalistycznego systemu obsługi okołobiznesowej dla małej i średniej przedsiębiorczości, zarówno lokalnej, jak i w kontekście inwestorów zewnętrznych. Jest to bardzo istotne, ale i złożone zagadnienie. Stwarzając, bowiem warunki do rozwoju przedsiębiorczości gmina przyczynia się do tworzenia miejsc pracy, ale także sama czerpie pewne korzyści, np. z podatków lokalnych, które w części mogą pokrywać wydatki związane z prowadzoną przez gminę polityką społeczną. Dodatkowe miejsca pracy to również w pewnym stopniu zapobieganie takim patologiom jak: alkoholizm, narkomania, czy ubóstwo.

VIII. Misja strategii

Gmina Radziejowice stawia na zapewnienie swoim mieszkańcom jak najlepszych warunków życia w poczuciu bezpieczeństwa oraz umożliwienia im realizacji planów osobistych, zawodowych i społecznych poprzez:

- zapewnienie wszystkim potrzebującym pomocy finansowej, rzeczowej lub usługowej,
- przeciwdziałanie i zwalczanie problemu długotrwałego bezrobocia
- integrację zawodową i społeczną różnych grup społecznych, w tym młodzieży, kobiet, osób niepełnosprawnych,
- wspieranie grup szczególnego ryzyka i zapobieganie ich społecznemu wykluczeniu, aktywizację społeczności lokalnych, dostęp do edukacji, poradnictwa, informacji, wspieranie przedsiębiorczości lokalnej.

Działania prowadzone są przez budowanie lokalnego partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i lokalnych a przy ich realizacji wykorzystywany jest istniejący potencjał ludzki i instytucjonalny. Nadrzędnym celem podejmowanych działań jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych oraz ich zaktywizowanie do włączania się w rozwiązywanie istniejących problemów.

VIII.1. Główne cele strategiczne

Generalnym celem strategii jest zaspokojenie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój miasta, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Priorytet 1

Wspieranie przedsiębiorczości, promocja zatrudnienia, aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu

Cele do osiągnięcia

- usamodzielnienie bezrobotnych poprzez ułatwienie im podjęcia zatrudnienia,
- aktywizacja bezrobotnych zmierzająca do polepszenia ich pozycji na rynku pracy,
- ograniczanie negatywnych konsekwencji bezrobocia, w tym szczególnie bezrobocia długotrwałego,
- stwarzanie warunków do zdobycia doświadczeń zawodowych przez bezrobotnych absolwentów różnych typów szkół,
- skracanie przeciętnego okresu pozostawania bez pracy,
- ściąganie inwestorów z zewnątrz,
- wspieranie małej przedsiębiorczości.

Zadania do wykonania:

- stworzenie centrum doradztwa w pozyskiwaniu środków unijnych dla przedsiębiorców,
- opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego terenu i pozyskanie terenów pod nowe inwestycje,
- rozbudowa infrastruktury technicznej dla terenów przeznaczonych pod inwestycje,
- wprowadzenie ulg podatkowych dla dużych inwestorów,
- wsparcie małej przedsiębiorczości,
- stworzenie warunków dla wspierania pracodawców oferujących pierwszą pracę i staże zawodowe dla absolwentów i bezrobotnych absolwentów różnych typów szkół (kontrakty,

- ulgi w podatkach gminnych),
- prowadzenie stałej, dokładnej analizy popytu i podaży siły roboczej na lokalnym i regionalnym rynku pracy w celu ukierunkowania szkoleń i kursów dla bezrobotnych,
- realizacja miejskiego programu zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych przy pracach społecznie użytecznych,
- stworzenie i wdrożenie pomocy rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem, uwzględniającego przede wszystkim działania podtrzymujące prawidłowe funkcje socjalizacyjne i wychowawcze rodziny oraz obejmującego działania kompensacyjne, realizowane w najbliższym środowisku,
- świadczenie osobom bezrobotnym pomocy finansowej lub w naturze dostosowanej do indywidualnych potrzeb w formach przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej.

Realizatorzy:

- Gmina,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Lokalni przedsiębiorcy, Cech Rzemiosł Różnych,
- Media lokalne.

Priorytet 2

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym eksmisją

Cele do osiągnięcia:

- stworzenie programu pomocy socjalnej i psychologicznej dla osób bezdomnych w wychodzeniu z bezdomności,
- zwiększenie bazy noclegowej dla osób bezdomnych w formie odrębnej placówki,
- zapewnienie minimalnego standardu życia osobom bezdomnym, niezdolnym do samodzielnej egzystencji,
- ograniczanie społecznych skutków bezdomności i zapobieganie eksmisjom,
- zapobieganie izolacji społecznej osób opuszczających zakłady karne.

Zadania do wykonania:

- opracowanie i wdrożenie gminnego programu wychodzenia z bezdomności,
- zorganizowanie grupy wsparcia dla osób bezdomnych,
- zapewnienie gorącego posiłku osobom bezdomnym,
- adaptacja pomieszczeń na magazyn odzieży używanej.

Realizatorzy:

1. Gmina,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Komenda Powiatowa Policji,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Priorytet 3

Przeciwdziałanie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych i alkoholu

Cele do osiągnięcia:

- zwiększenie ilości osób korzystających z różnych form pomocy terapeutycznej i wsparcia środowisk samopomocowych,

- zmniejszenie ilości i częstotliwości używania substancji psychoaktywnych i alkoholu przez młodzież,
- zwiększenie dostępności opieki i pomocy psychospołecznej dla dzieci z rodzin uzależnionych od substancji psychoaktywnych i alkoholu,
- zwiększenie w świadomości społecznej poziomu wiedzy na temat wpływu alkoholu i substancji psychoaktywnych na życie codzienne oraz przekonania o potrzebie i zasadności angażowania się w pomaganie osobom dotkniętym problemem uzależnień,
- wzrost skuteczności przestrzegania zasad prawa, dotyczących rynku alkoholowego i substancji psychoaktywnych.

Zadania do wykonania:

- wspieranie działalności organizacji pozarządowych, stawiających sobie za cel ograniczenie używania alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz promujących zdrowy styl życia,
- utworzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego w zakresie wsparcia psychologicznego oraz prawnego,
- upowszechnienie projektu „Szkoła dla rodziców”,
- uruchomienie lokalnej debaty społecznej, dotyczącej skutków używania alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej,
- wprowadzenie obowiązkowych szkoleń dla sprzedawców,
- wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- przygotowanie i wdrażanie programów promujących zdrowy styl życia poprzez atrakcyjną ofertę alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
- prowadzenie badań diagnostycznych w gminie w zakresie używania substancji psychoaktywnych i alkoholu,
- zorganizowanie grup terapeutycznych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i uzależnionych krzyżowo,
- organizacja szkoleń podnoszących kompetencje dla różnych grup zawodowych, zajmujących się profilaktyką i terapią,
- promocja usług, świadczonych przez profilaktyków i lecznictwo odwykowe oraz aktywnych form ofert wychodzenia z uzależnienia bez skutków marginalizowania,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych, wykorzystujących środki społecznej komunikacji.

Realizatorzy:

- Gmina Radziejowice
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Kościół Katolicki i związki wyznaniowe działające na terenie Gminy Radziejowice,
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- Placówki oświatowe,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Placówki służby zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Gminne Centrum Kultury „Powożownia”,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Radziejowicach,
- Media lokalne.

Priorytet 4

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i w szkole

Cele do osiągnięcia:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie i w szkole ,
- zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy i jej sprawców,
- zwiększenie poziomu edukacji, wiedzy i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy.

Zadania do wykonania:

- diagnoza i monitoring zjawiska przemocy w mieście i gminie,
- edukacja dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy,
- wdrożenie procedury stosowania „Niebieskiej karty” przez instytucje do tego powołane,
- prowadzenie kampanii społecznych na rzecz powstrzymywania przemocy,
- szkolenie grup zawodowych, zajmujących się zjawiskiem przemocy w szkole i przemocy w rodzinie,
- zorganizowanie interdyscyplinarnego punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy,
- wdrożenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- opracowanie i dystrybucja krótkiej ulotki, zawierającej telefony i adresy instytucji, mogących udzielić natychmiastowej pomocy ofiarom przemocy domowej.

Realizatorzy:

- Gmina Radziejowice
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Kościół Katolicki i inne związki wyznaniowe działające na terenie Gminy Radziejowice,
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- Placówki oświatowe,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Placówki służby zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Gminne Centrum Kultury „Powozownia”,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Radziejowicach,
- Media lokalne.

Priorytet 5

Wspieranie osób niepełnosprawnych i osób starszych

Cele do osiągnięcia:

- zwiększenie integracji społecznej osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- szersze udostępnienie systemu edukacji dla osób niepełnosprawnych,
- poprawa sytuacji niepełnosprawnych na rynku pracy,
- stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych,
- przeciwdziałanie izolacji społecznej niepełnosprawnych dzieci,
- likwidacja barier architektonicznych,
- zapewnienie osobom starszym opieki dziennej o charakterze instytucjonalnym,
- rozwój systemu usług opiekuńczych osobom starszym,
- stworzenie warunków do aktywizacji społecznej dla osób w wieku poprodukcyjnym.

Zadania do wykonania:

- wspieranie programów rozwiązujących problemy osób niepełnosprawnych,
- tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, zdolnych do zatrudnienia,
- zapewnienie niezbędnego sprzętu ortopedycznego osobom tego wymagającym oraz likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej,
- utworzenie przedszkolnego oddziału integracyjnego,
- inicjowanie kampanii prasowych na rzecz uświadamiania niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz podnoszenia poziomu akceptacji niepełnosprawnych,
- aktywizacja wolontariatu działającego na rzecz osób starszych.

Realizatorzy:

- Gmina,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Placówki służby zdrowia,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Gminne Centrum Kultury „Powozownia”,
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- Kościół Katolicki i inne związki wyznaniowe działające na terenie Gminy Radziejowice,
- Lokalni przedsiębiorcy,
- Media lokalne.

Priorytet 6

Zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans oraz włączanie zagrożonych ubóstwem środowisk w życie społeczne

Cele do osiągnięcia:

- wdrożenie kompleksowego systemu pomocy rodzinom zagrożonym ubóstwem, uwzględniającego działania środowiskowe i instytucjonalne, zapewniającego ciągłość działań pomocowych,
- pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych poprzez działania edukacyjne i wspierające,
- tworzenie bliskich, osobistych i opartych na zaufaniu relacji dziecka z osobami pomagającymi,

Zadania do wykonania:

- aktywizacja społeczna i zawodowa osób i rodzin zagrożonych ubóstwem,
- zbudowanie systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych ubóstwem,
- ułatwienie dostępu do poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego,
- świadczenie pomocy rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży,
- prowadzenie dziennych placówek środowiskowych dla dzieci i młodzieży,
- świadczenie pomocy finansowej lub w naturze dostosowanej do indywidualnych potrzeb osób i rodzin,
- realizacja świadczeń rodzinnych,
- realizacja świadczeń, wynikających z ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- zorganizowanie punktu poradnictwa rodzinnego,
- szersze włączanie organizacji pozarządowych i kościelnych w realizację zadań na rzecz rodzin zagrożonych ubóstwem,
- budowanie zespołów interdyscyplinarnych w celu rozwiązywania problemów

indywidualnych rodzin.

Realizatorzy:

- Gmina,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- Kościół Katolicki i inne związki wyznaniowe.

VIII.2. Podmioty realizujące strategię

- Gmina,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Placówki oświatowe,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Gminne Centrum Kultury „Powozownia”,
- Kościół Katolicki i inne związki wyznaniowe,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- Lokalni przedsiębiorcy,
- Sąd Rejonowy w Żyrardowie,
- Placówki służby zdrowia,
- Media lokalne.

VIII.3. Źródła finansowania

Do podstawowych źródeł finansowania działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych należy zaliczyć:

- środki gminy,
- środki z budżetu państwa,
- fundusze unijne,
- środki własne podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych
- inne.

VIII.4. Monitoring i ewaluacja

Monitoring polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawiać się poprzez zmianę regulacji prawnych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. Uzyskane informacje będą przydatne dla planowania rozwoju skutecznego realizacji aktualnie przeprowadzanego programu.

Do poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii zostaną przygotowane odrębne programy i projekty, a ich wdrażanie będzie systematycznie monitorowane przez pracowników odpowiedzialnych za ich realizację. Systematycznie też prowadzona będzie analiza osiągniętych efektów.

Sporządzone programy i projekty realizowane w ramach strategii będą zgodne z jej celami i przyjętymi kierunkami działań, będą przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami stanowiącymi załączniki do niniejszej strategii. Ponadto powinna je cechować:

1. efektywność,
2. skuteczność
3. celowość

Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych będzie uzależniona od różnych czynników. Najważniejsze z nich to:

- sytuacja finansowa gminy,
- kreatywność i stopień zaangażowania we wspólne działania lokalnych zasobów instytucjonalnych,
- aktywność adresatów strategii, czyli mieszkańców gminy.

Do badań ewaluacyjnych stosowane będą następujące metody badawcze: techniki ilościowe (np.: koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług) i techniki jakościowe (ankiety, obserwacje, opinie, dyskusje, raporty).

VIII.5. Zarządzanie realizacją strategii

Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w Strategii będzie sprawował Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach.

Nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zadań będzie należał do zarządzających jednostkami odpowiedzialnymi za ich wykonanie.

Sukcesywnie do głównego dokumentu Strategii załączane będą programy i projekty dotyczące realizacji poszczególnych zadań.